

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Zahaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske 6 K. Kdo hodi sam ponj, plača na leto samo 2 K. Naročnina se pošilja na: Upravnštvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odgovoda. — Udje, Katek, "Slovenskega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5, — Ekokopisi se ne vračajo. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopnega petitvirske za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Za zaprite reklamacije se poštnine proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

Darila pridnim agitatorjem.

Za pridne agitatorje, ki nam pridobjijo do 31. jan. 1913 nove naročnike in nam tudi pošljejo **odnjih celoletno naročnino**, razpisujemo sledeče nagrade:

1. Za 5 novih, za celo leto plačanih naročnikov lep molitvenik v zlati obrezi.
2. Za 10 novih, za celo leto plačanih naročnikov fino vezan molitvenik.
3. Za 15 novih, za celo leto plačanih naročnikov lep križ ali pa lepo stensko podobo.
4. Za 20 novih, za celo leto plačanih naročnikov dragocen križ ali pa veliko stensko podobo.

Te nagrade bomo razposlali koncem februarja 1913.

Slovenski Gospodar stane za celo leto 4 K, za polletta 2 K za četrt leta 1 K.

Upravnštvo.

Avstrija in sosedji.

Živimo v položaju kakor pred štirimi leti, ko smo za večno osvojili Bosno in Hercegovino. Srbija je nezadovoljna z nami. Pred štirimi leti je bila nezadovoljna, ker je mislila, da spadata osvojeni deželi k njej, danes je nezadovoljna, ker ji nemški vladni krogi v Avstriji ne dovolijo prostega pota skozi Albanijo do Avstrije. Pred štirimi leti nas je bilo napeto razmerje s Srbijo okoli 100 milijonov kron, sedaj nas stane že 100 milijonov kron.

Pred štirimi leti ni prišlo do vojske, ker je Rusija v zadnjem trenotku odpovedala Srbiji odpomoč; kajti to je jasno, da se Srbija sama za se ne bo vojskovala z mnogo močnejšo Avstrijo. Očividno je, da Rusija še sedaj zvesto stoji za Srbijo, kajti srbska vlada z neizprenjenim odločnostjo zagovarja svoje zahteve napram Avstro-Ogrski.

Avstrija je dobila zadnje dni s tem zopet nekako več ugleda pri vseh nasprotnikih, ker se je obnovila zveza z Italijo in Nemčijo. O zvezi z Nemčijo nič ne dvomil, ker ona bolj potrebuje nas, kakor nas. Toda na vsak način je velike vrednosti, da se je Italija ravno v sedanjem trenotku odločno postavila na stran Avstrije in sklenila z njo zvezo. To je vsaj nekako zagotovilo, da v slučaju vojske z Rusijo in Srbijo ne bomo imeli Italije z svojim hrbtom.

Kako napete so javne razmere, tudi dokazuje dejstvo, da sta vojni minister Auffenberg in šef generalnega štaba, Semua, skupno odstopila; vojni minister bo Krobatin, šef generalnega štaba pa postane najboljši avstrijski general, Konrad pl. Hötzendorf.

Slovenci si želimo miru, zato je tudi naša iskrena želja, da se vse preporne točke Avstrije z njenimi sosedji izravnajo mirnim ter prijateljskim potom.

Mirovna pogajanja.

Z veliko napetostjo se pričakujejo mirovna pogajanja balkanskih držav s Turčijo v Londonu. Že prva pogajanja nam bodo odkrila bodoče načrte posameznih balkanskih držav ter tudi, ali so bile že pred vojsko sporazumljene z drugimi velikimi državami.

Ako bo zajtevala Bolgarija samostalno Makedonijo, nam bo to znamenje, da je up njene bodočnosti, osvojiti si poznejša leta vso Makedonijo. Sedaj bi jo morala deliti s Srbijo in Grčijo, toda ako postane za trenotek samostojna, pa si jo lahko pozneje kedaj ob ugodnem času celo priklopiti, kakor mi Bosno in Hercegovino. Zanimivo bo tudi, ali bo ruska zunanjša politika to stremljenje Bolgarov podpirala ali ne. Zelo verjetno je, da ne, in ravno tako verjetno je, da jo bo Avstrija. Sepeta se namreč, da se je Bolgarija dogovorila za ta načrt z Avstrijo že pred vojsko.

Nekateri avstrijski ter bolgarski vojaški in zunanjopolitični krogi imajo namreč star načrt, kako bi naj izgledala karta na Balkanu. Mogoče bo to marsikateri dogodek, ki se bo izvršil v bližnji bodočnosti, pokazalo v jasnejši luči. Pribijemo pa, da se mi združimo popolnoma lastne sodbe, mi le kot vestni časnikarji poročamo.

Omenjeni krogi so mnenja, da je Srbija za Bolgarijo in za Avstrijo samo predmet vznemirjenja. Srbija bo vedno gledala na srbske brate v Avstriji, na drugi strani pa bo v Makedoniji na poti Bolgariji v njenih političnih in trgovskih ciljih. Zato bi se naj razdelila Srbija med Avstrijo in Bolgarijo. Avstrija bi vzela Belgrad približno do Morave, Bolgarija pa vzhodni del z Nišem. Pripomniti je, da smatrajo Bolgari prebivalstvo v vzhodnem delu Srbije za bolgarsko. Makedonijo bi dobila Bolgarija, Avstrija pa prosti pot skozi sandžak Novi pazar v Solun. Pomnoženim avstrijskim Jugoslovanom bi se dala posebna upravna enota, ki kateri bi pripadali tudi Slovenci kot zanesljivi avstrijski narod.

Tako načrti v glavah nekašerih naših in bolgarskih mož! Mirovna pogajanja nam bodo tudi to točko nekoliko osvetlila. Zato Slovenci zasledujemo ta pogajanja s posebnim zanimanjem. Na vsaki način so sedanji časi tudi za avstrijske Jugoslovane izredne važnosti. Za nas se danes gre!

Zastopniki Bolgarije, Turčije, Srbije, Črne gore in tudi Grške, so odpotovali v London, glavno mesto Angleške, da se posvetujejo o pogojih, pod katerimi se sklene mir na Balkanu. Mirovna pogajanja se začnejo v petek, dne 13. decembra, ter bodo trajala, kajti se sedaj namerava, k večjemu 25 dni; če se tekom te dobe ne bo dalo doseči sporazuma, bi se zopet začela vojska. — Kajtor poročajo listi z Balkana, se bodo odpolanci pogajali najprvo o novih mejah Turčije, o vojni odškodnosti in morda o razdelitvi osvojenega ozemlja. Pri poslednji točki seveda Turki nimajo besede in se bodo balkanski zavezniki sami o tej razdelitvi pogovorili. — Istočasno kot balkanska mirovna pogajanja, se bodo vršila v Londonu tudi posvetovanja poslanikov posameznih evropskih držav. Razume se, da imajo tudi ta posvetovanja nekako zvezo z mirovnimi pogajanji.

Bolgariji bodo pri mirovnih pogajanjih zastopali: predsednik bolgarskega državnega zborna, Danev, general Savov, finančni minister Todorov, in bolgarski poslanik v Londonu, Makarov. — Tu rčijo: minister za zunanje zadeve Noradunghian, trgovinski minister Rešid-paša, londonski poslanik Tevtik-paša in tajnik Rešid-bej. — Srbijo: predsednik skupščine, Andrija Nikolič, bivši podpredsednik drž. sveta, Novakovič ter vojaška strokovnjaka Bojovič in polkovnik Pavlovič. — Črno goro: predsednik prvega ustavnega sveta, Lazar Mijuškovič, bivši črniogorski poslanik v Carigradu, Jovan Popovič, in bivši pravosodni minister Lujo conte (pl) Vojnovič. — Grško: ministrski predsedniki Venizelos, bivši minister Skuludis, pariški vseučiliški profesor Politis, kapitana Metaxas in Exadaktylos, načelnik generalnega štaba, general Danglis, in dunajski grški poslanik dr. Streit. — Albanski velikaši, ki so se zbrali pri bivšem bitolskem valiju, so se dne 8. t. m. posvetovali, ali bi poslali k mirovnim pogajanjem v London kakega zastopnika. Sklenili so, da se to zadevna odločitev prepusti začasni albanski vladi.

Dogodki na Balkanu.

Kako se je sklepalo premirje.

V mali vasici na bregu močvirja pri Čekmedži, ki leži med Čataldčo in Carigradom, so se sestali bolgarski in turški pooblaščenci k pogajanjem, katera začrtajo bodočnost in zgodovino peterim narodom. To je bil zgoščinski dogodek, bolj važen nego bitka. Ob utaborjeni vojski sta čakali, polni raznih čustev, na potek pogajanj. Nek italijanski list popisuje sestanek bolgarskih in turških pooblaščencev tako-le:

Bolgarski pooblaščenci, Danev, predsednik sbranja, general Savov, vrhovni poveljnik bolgarske vojske, general Fičev, šef generalnega štaba in Čapričkov, carjev tajnik, so se pripeljali s posebnim vladkom do zadnje, na novo odprte postaje.

Sestanek se je vršil v vasi Plaja, na zapadnem bregu obširnega močvirja pri Čekmedži. Določeno je bilo, da se sestanejo ob 1. uri popoldne. Ko se je pričnevala ura, so bili pogledi vseh obrnjeni proti cesti pri Čekmedži, po kateri so imeli priti Turki. A cesta, ki izginja med močvirjem in morem, je bila prazna. Za ta svečani sestanek se ni moglo izbrati bolj resnega kraja, nego je ta, med skalnatimi, golimi, temnimi gorami, ki stoje nad vasjo in med onimi vo-

dam, nad katerimi se dvigajo gole, strašne višave, katere venčajo sovražnikove utrdbe. Bolgarska kavalerijska patrulja je čakala na mostu, ki veče močvirje z morskom, in ta gruča mož in konj je bilo edino živeče bitje v samotnem, zapuščenem, tužnem kraju, po katerem je divjal močan, ledeni vihar. Ob 1. uri 15 minut se je pričakala na daljnem bregu majhna četa jahalcev, in kmalu za tem je dospela na cesto med Čekmedžo in se približala mostu. Bela zastava je vlnjala pred počasno jahajočim krdelom. To so bili turški pooblaščenci v spremstvu polovice eskadrona suličarjev. Eden vojakov je držal sulico, ki je služila za drog beli zastavi. Na mostu so se prvih srečali bolgarski in turški vojaki, ne da bi se popadli.

Ustavijo se. Rog zadoni. Večji del turškega spremstva je ostal na mostu in le malo se jih je približevalo vasi. Spredaj je jahala bolgarska patrulja, kateri je sledil njen častnik; zraven turških pooblaščencev je jezdila gruča turških častnikov in za njimi turška patrulja, pri kateri se je svetila edina sulica, s katere so sneli belo zastavo. Bolgarski zastopniki so pričakovali turške v neki hiši vasi Plaja; bilo je najboljše, močno, obširno leseno poslopje. Zunaj na travi so stali bolgarski konjeniki, zraščeni s sedлом, mirni kakor kipi v občudovanja vrednem redu. Grobna tišina; niti enega glasu, izvzemši divjanja burje. Prebivalci, ki niso pobegnili, so se zaprli prestrašeni v svoje koče. Po zapuščeni cesti se je slišal jek podkey. Ko so se približali turški pooblaščenci, je zatobil rog: „Pozor!“ Bolgarski konjeniki so potegnili sablje in zavzeli stališče pozdrava: žvenketanje, žviganje ojstrin in zopet kakor kipi. Turški oficirji se vzdignili roke in se dotaknili „kalpaka“ (pokrivala). Na vseh obrazih je bilo čitati prikrito ganjenje; duša vsakega je občutila, da se končava žalostna igra u-

V gruči turških pooblaščencev je vzbujal pozornost Nazim-paša, vojni minister, generalisimus turške vojske, o katerem se je dolgo časa pomotoma mislio, da poveljuje oblegani vojski v Drinopolju. Gibne, mogočne postave je. Jezdil je na krasnem arabskem konju. Nazim izgleda postaran; na njegovem obrazu, ki si ga ni obril že nekaj tednov, raste ščetina na bela, razmršena brada. Nosil je uniformo „kaki“, na glavi „kalpak“ iz kostanjastega astraha na. Na prsih mnogo odlikovan; a obraz mu je bil resen, mučen, poln dostenanstva. Ob njegovem desni strani je bil Rešid-paša, minister trgovine, bivši poslanik na Dunaju, ki je imel tudi važno vlogo ob zadnjih laško-turških pogajanjih. Na obrazu mu je bila čitati velika utrujenost; najbrže ga je jahanje utrudilo. Zraven sta bila še dva druga višja častnika. Turški suličarji so bili dobro oskrbljeni. Nosili so sive turbane, narejene iz enake snovi, kakor njih suknje. Spadali so k najboljšim regimentom straže, a njih mali konji so zelo slabo izgledali. V tem, ko Turki izsedlavajo, prihajajo bolgarski pooblaščenci na prag, da jih sprejmejo. Danev in Rešid se prva približata in si stisneta roki. Po međsebojnem pozdravu gredo vsi pooblaščenci po temnih, lesenih stopnicah v nadstropje, kjer sta dve sobi, ločeni po hodniku, pripravljeni za sprejem. V eno stopijo pooblaščenci, v drugo častniki njih spremstva. Hiša je bila obkoljena od straž, ki so imele strog ukaz, da se ne sme nihče približati.

Pogovor je trajal ¾ ure. Ob 2. uri 30 minut so odšli turški jezdec v onem redu, v katerem so prišli in potem, ko so bili zopet pozdravljeni z vojaškimi častmi, so se oddaljili na cesti Čekmedže proti temni črni turški postojanki v še večjem viharju. Ne vemo, kaj so govorili pooblaščenci, a mislimo si lahko, kaj se je godilo v njih dušah. Tudi ura zmagoslavlja ima svojo gremko stran, in Savov ter Fičev sta gotovo občutila, kako velika bolečina, kako velika žrtva samsozavesti je moralna vladati v turškem vrhovnem poveljniku, ko se je predstavil sovražniku z belo zastavo in priznal, da je premagan. Savov in Fičev sta uveljavila in tudi čutila, kake muke je prikrival Nazim-paša pod svojim mrzlim dostenanstvom.

Pogajanja so imela uspehi. Kakor smo že zadnjih poročali, so zastopniki Bolgarije, Črne gore, Srbijske in Turčije dne 3. decembra podpisali premirje. Tudi točke, ki jih vsebuje pogodba o premirju, smo že objavili. Določilo se je tudi, da mora država, ki hoče prekiniti premirje in zopet začeti z vojsko, to 48 ur prepoprij sovražni državi sporočiti. Vse sovražnosti med

Bolgari, Srbi in Črnogorci na eni in Turki na drugi strani, so sedaj ustavljene.

Grška še ni privolila v premirje. Iz tega se pa ne sme sklepati, da vlada med njo in ostalimi zveznimi državami nesoglasje, ali da bi hotela Grška, kar želijo to namreč prijatelji Turčije, celo izstopiti iz balkanske zveze. Grška naglaša, da je njen postopanje v vprašanju o premirju v prid cele balkanske državne zveze, ker hoče Grška s svojim brodovjem v Egejskem in Jonskem morju preprečiti, da ne bi Turčija dovažala živež svojim četam v Epiru in pri Cataldo. Da je postopala Grška dogovorno in soglasno z zavezniki, se tudi vidi iz tega, da bodo pri mirovih pogajanjih v Londonu navzoči tudi grški pooblaščeni.

Zgodovinski vlak.

Za časa, ko so se vršila pogajanja, so zastopniki premagane Turčije tudi stanovali v železniških vozovih. Vlak, v katerem je prebival turški vrhovni poveljnik Nasim-paša, ima zgodovinsko preteklost. To je namreč tisti vlak, s katerim so prepepljali bivšega sultana Abdul Hamida v Solun v pregnanstvo in v katerem je sultan Mehmed meseca maj lanskega leta potoval na Kosovo polje, da bi pozval Albance k miru. Sultan si tedaj gotovo ni misil, da bodo čez poldrugo leto tam Srbi gospodarji. Za časa pogajanj za premirje pa so v tem zgodovinskem vlaku bolgarski in turški mirovni posredovalci zajtrkovali in pretresovali pogoje za premirje. Iz Sofije poročajo, da si je kralj Ferdinand železniški voz, v katerem se je to vršilo, izprosil za-se za spomin. Veliki vezir Kiamil-paša je določil, da se tej želji ugoditi. Kakor se poroča, so udeleženci pogajanj začrtali v šipe železniškega voza svoja imena.

Bolgarski narod -- junak.

Predno so začeli Bolgari oblegati Drinopolje, je vprašal car Ferdinand generala Savova, kako dolgo bi zamoglo Drinopolje obleganju ali napadu kljubovati. General je odgovoril: "Veličanstvo, Drinopolje je lahko v dveh dneh naše, ampak to zahteva žrtve 50 tisoč ljudi."

Poročevalec nekega italijanskega lista poroča o tem dogodku in pripoveduje, da se je srce kralja upiralo tem strašnim žrtvam in kako je iz tega kraljevega odpora nastal oni izborni in globoko zamišljeni vojni načrt, ki je Lozengrad in Lile Burgas izbral za središče bolgarskih vojniških dejanj ter je bolgarsko armado z naravnost neverjetno naglico pripeljal pred carigradska vrata. Lesene hiše v Drinopolju so že v plamenu in čete Rasko Dimitrijeva so že nameravale prodirati čez Cataldo. In vse to se je doseglo, ker je Bolgarija v tej vojni hitrosti vse žrtvovala: ker se je na tisoče ranjencev prepustilo njih lastni usodi, ker je bilo nemogoče, jih spraviti naprej; ker se je tisoče mrtvih pustilo nepokopanih ležati na bojnem polju. Od začetka je bila ta borba kakor velikanska dirka, kakor vihar, lov brez odpočinka, brez odmora, in kakor eden divji krik za maščevanje in za zmago. Krik, ki bi se naj bil strl še-le na kupolah Hagije Sofije. Kajti Bolgari so nameravali marširati v Carigrad. Da si se o tem prepričal, je bilo treba videti samo to ljudstvo v orožju te znamenite dni. Nameravali so marširati v starodavni Carigrad; to je njih ponos in njih cilj, ki ga Rusi pred 35. leti niso dosegli.

Velikansko so žrtve, ki so jih Bolgari v tej vojni doprinesli. Okrog 70.000 ljudi je žrtvoval bolgarski narod — to je približno število Bolgarov, ki so mrtvi in ranjeni, in za take žrtve ima pravico zahtevati zdравilo. V Sofiji sami je nad 6000 ranjencev, in danes ni na Bolgarskem mesta ali mesteca, kjer se ne bi nahajalo na stotine ranjencev. Na vseh javnih poslopjih te dežele veje danes zastava "Rdečega križa"; a klub strašnemu številu mrtvih in še večjemu številu ranjencev nihče ne obledi. Število ranjencev in mrtvih se ne razglasiti, kajti misliti na to bi bilo izdajstvo domovine. Kakšna sila in kolika volja da temu narodu moč, izvršiti tak čudež? Kako je mogoče, zadržati matere, da ob grobovih svojih sinov ne plakajo? Italijanski poročevalec piše: "Sam sem videl, kako so te matere še na tucate vlakom nasproti, ki so vozili ranjence; videl sem, kako so govorile z obvezanimi vojnovniki, kako so vprasevale po svojih možih in sinovih. S kratko besedo so slišale nesrečo, svojo nesrečo. Pa ena kakor druga so ostale trdne in mirne in so še počasi skozi množico, ki je klicala: 'Hural!' To je tisti skupni krik, ki je to ljudstvo pozval na vojsko, in je tudi tisti krik, ki tudi materam daje tolažbo. Veliko je število žrtev te vojske. Iz Lile Burgasa je pisal nek vojaški zdravnik svoji družini pismo. V tem pismu je bila samo beseda 'strašno' in pod njo podpis.

In taka so vsa pisma z bojnega polja. Grozota vojske gre svojo pot naprej, ne da bi pripovedovala. Njene posameznosti, strahoto in njen obsežnost bomo doznavali še-le po popolnem sklepu miru, potem še-le bodo možje govorili, sedaj še ne morejo. Danes je v Bolgariji prenehal vsak čut, vsa nežnost, vsa ljubezen in vsaka bol, prenehal tako kot vsako drugo delo, ki ne spada k vojski. Morda ne bomo nikdar izvedeli, kako se je pri Bolgarilih pojavit tisti čut, ki mora z lastno roko prelivati kri sovražnika, kateri plača svojo krvido le z življenjem. V Lozengradu je moral general Dimitrijev z enim kavalerijskim polkom zadržati nek pešpolk, ki je v razvneti navdušenosti drvel nepremišljeno proti sovražniku, še oficirji polka niso mogli zadržati. Med Lozengradom in Drinopoljem sta bila celo 2 infanterijska polka, prvi in šesti, popolnoma umičena radi enakega divjega naskoka. Od teh dveh

polkov je preostalo samo 70 mož in 3 oficirji. Ni sama beseda, ampak resnica, da so vojaki drug drugemu prisegali, da raje sami sebe pokončajo, kakor da bi prišli Turkom v roke. Pri teh dveh polkih je na stotine vojakov držalo to grozno prisego.

Med tem ko se je borila armada na bojnem polju v Traciji in ko so rezervne čete vrskajo marširale proti meji, se je delalo v Bolgariji z mrzlično naglico za izvršitev "druge čete", za izvežbanje našomestnih čet. Od vseh strani so drli prostovoljci, kateri so se vežbali in čakali trenotka, ko bi končno vendar smeli naprej. Ta druga vojska ni obsegala nič manj kot 100.000 mož, ki so pripadali raznim stanovom in so bili različne starosti. Že dne 31. oktobra so bile prve čete te našomestne armade poslane na mejo: samo mesto Sofija je poslalo 10.000 novih bojevnikov v bojno črto. Med tem ko so na eni strani vozili vlaki ranjence v glavno meeto, so na drugi strani nove čete korakale peš na bojno polje, ven na boj, tja po sledovih zmagajočih bratov. In korakali so mimo hiš, v katerih so ležali ranjeni, in od znotraj se je med solzami in veseljem razlegala bolgarska bojna pesem, v kateri se med drugim pravi: "Ce le imaš 2 roki in eno oko, več ti treba ni, da greš na vojsko, svinca si pa pri Turčinu poišči". Iz teh bojnih pesmi govori duh naroda, ki je šel v boj z namenom, da zmagá.

V času zapletene in brezprimerno izpopolnjene vojne umetnosti, v času, ko sanjari Evropa o vojskah v zraku, so Bolgari pred očmi Evrope dobili vojsko z bajonetom, a zmagali bi bili tudi, če bi le z božali oboroženi šli v boj. Brez pisemske znanosti, brez tisočerih onih sil, ki so nerazdružljivo zvezane z novodobnimi armadami, brez konjenice, z bolj tanko odmerjeno streljino, brez denarja so šli, pa so razpolagali z ono močjo, h kateri je vsak prispeval, namreč s pogumom in požrtvovalnostjo. Med tem, ko se zunaj borijo vojaki s sovražnikom, se bori cela dežela z revščino: družine vpklicanih se preživljajo na dan s 40 vinarji, uradniki prepuščajo svojo plačo. Kri, solze, lakota, pomanjkanje, vse prenaša ta dežela z veseljem, vse prenaša ljudstvo, ki je po številu komaj takoj veliko, kot prebivalstvo mesta London. Predstavimo si, kaj to pomeni. Od vseh tisočev ranjencev in poahljenih, ki se vrnejo domov, ne izda niti eden svojim najljubšim ljudem kraja, kjer je padel. Kajti tako hoče vojna postava. Nobeden od onih, ki so se vrnili, ne odpre ust, da bi pripovedoval o svojih utisih in dogodljajih. Nobeden ne bo izdal materi, ženi ali sestri tovarša, ki je padel zraven njega, da se sin, mož ali brat ne nahaja več med živimi. Ta neprodorna tajnost, ki plava nad to vojsko, je najbolj čudovita, pa je le mogoča, če se vse ljudstvo, vsak poelinec, z veseljem žrtvuje za svojo ljubljeno domovo...

Število 13. in Carigrad.

Malo je menda onih, ki se zanimajo sedaj, ko je bil Carigrad v veliki nevarnosti, za številke, ki so v zvezi s Carigradom. Splošno je znano, da je padel Carigrad leta 1453 Turkom v roke. Sveta teh številki, če jih seštejemo, znaša število 13, ali kakor praznovarni ljudje mislijo, nesrečno število. Pa tudi sveta letnica 1912 znaša = 13, to je isto nesrečno prinašajoče število. Zveza teh številk bo še bolj čudna, če se bo Bolgarom res posrečilo, še pred 1. jan. 1913 marširati v Carigrad; posrečilo pa bi se bilo, če ne bi velevlasti in tudi Turčija to preprečile. Zamisli vlogo igrajo v zgodovini Carigrada in sploh rimskega in grškega carstva, tudi imena. Znano je na primer, da je ustanovil Rim Romulus, ki je bil prvi rimski kralj; prvi rimski cesar se je zval Avgustus. Zadnji rimskega cesarstva, pa se je imenoval Romulus Avgustulus. Slično je dobil tudi Carigrad (Konstantinopol = Konstantinovo mesto) ime po svojem ustanovitelju, cesarju Konstantinu. Sultanu, ki je premagal Carigrad, je bilo ime Mohamet; enako se zove tudi sedanji vladajoči turški sultan.

Koliko sveta so Balkanci Turkom odvzeli v vojski?

Bolgarska, ki obsega 96.000 kv. km, je zasedla 70.000 kv. km turškega ozemlja. — Grška, ki meri 65 tisoč kv. km, je zasedla 20.000 kv. km. — Črna gora obsega 9000 kv. km, je zasedla 11.000 kv. km., in Srbija, ki obsega 46.000 kv. km, je zasedla 48.000 kv. kilometrov.

Turške grozovitosti.

Poročevalec dunajskega lista "Reichspost" poroča iz Soluna grozovite podrobnosti o turških kruštoh na podlagi prizorov, ki jih je imel priliko sam videti. Poročevalec piše med drugim tudi sledeče: Turki so zapustili okoli Soluna eno samo veliko pokopališče. Vse krščanske vasi so požgane do tal, možje, žene in otroci so vsi ubiti, deloma so jih na najgorovitejši način poklali. Vso živilo so odgnali in poljia popolnoma opustošili. Od Djuma Balija do Demir Hisaria leži nad 2000 trupel odnotnega prebivalstva, ki so jih Turki grozovito razmesarili. Pogled na to morišče je nepopisno strahovit. Ko so se bolgarski vojaki bližali Solunu in so videli turška grozovitev, se jih je polastilo tako razburjenje, in besno ogorčenje, da so se kruto maščevali nad nečloveškimi Turki. Vsakega moškega Turka, ki so ga kje dobili, so neusmiljeno pobili, prizanesli so samo ženam, otrokom in starem, drugo vse je moralno v smrt. — Kot dokaz, kako živilsko ravna Turki, naj služi samo ena slika s tega morišča: Turki so v vasi Petriči polovili 8 mladih deklet od 10–12 let, jih najprej živinsko posilili in potem iztrgali dekletom roke ter jih pustili tako ležati na polju. Par ur pozneje so prišli tu mimo bolgarski vojaki in se jim je posrečilo rešiti še

A dekleta. Dopisnik je videl ta 4 dekleta v bolnišnici in izvedel od strežnic razne podrobnosti teh turških grozovitosti. Neki bolgarski kavalerijski častnik mu je tudi pravil, da so videle bolgarske čete tako strahovito živilske prizore, da so vojaki, navajeni Krvi in grozni prizorov, vstrepetali groze in se kakor divji vrgli na barbarske Turke.

Srbska požrtvovalnost.

Priprost srbski kmet iz Banata na Ogrskem je prišel v Belgrad, stopil v urad Rdečega križa in položil na mizo 6 tisočakov, rekoč: „Tukaj imate moj izkupiček za prodano žito; naj bo v pomoč ranjenem!“ — Vprašajo ga po imenu, toda kmet zamahuje z roko: „Pustite to! Da je le Kosovo maščevano!“ — Pozdravi in odide. Sledili so mu in v gostilni, kjer se je ustavil, izvedeli za njegovo ime. Toda ni dovolil, da se mu ime objavi. Zgodovina ga bo našla v "Zlati knjigi kraljevine Srbije".

Grki se vojskujejo naprej.

Dne 4. decembra sta dve grški vojni ladji stekali na albansko mesto Valona, ki leži južno od Drača ob Jaizranskem morju. Mesto je neutrjeno. Ena krogla se je razpočila med laškim in avstrijskim poslanstvom. Med prebivalstvom je nastal velik strah. Po daljšem obstreljevanju sta grški ladji odpluli. Nacheznik albanske vlade, Kemal-bej, je pri grški vladi in oblastnih protestiral proti obstreljevanju mesta. Grki izjavljajo, da niso imeli namena, obstreljevati mesto, ampak, da so lađje, ki stražijo obrežje, opazile pri Valoni oboroženo četo. Misleč, da hoče ta četa ladje obstreljevati, so Grki z ladij izstrelili nekaj strelov, na kar je tačna četa razvila belo zastavo. — Grki baje tudi pripravljajo na odločilen napad na mesto Janina. Dne 8. decembra so zasedle grške čete že mestec Sv. Jurij, ki leži le še 4 ure od Japine.

Pred Skadrom.

Dočim se Črnogorci strogo drže premirja, so Turki dne 6. in 7. decembra neprestano streljali na črnogorske utrdbe na Siročki gori in Obliki. Črnogorci niso odgovarjali. Ko so odpolanci Crne gore skupno z avstrijskim poslanikom nesli k poveljniku Skadra, Asan Riza-beju pismo, v katerem mu naznajajo sklep premirja, je ta odgovoril, da ne sprejema nobenih navodil od koga drugega kakor od svojega vrhovnega poveljnika Nazim-paše. Ko so odpolanci odšli, je poveljnik odredil izpad. Črnogorci so to pot odgovorili in Turke po 2urnem boju vrgli nazaj. Dne 8. t. m. so Črnogorci zopet poslali v Škader svojega posredovalca in Asan Riza-beju z zahtevo, naj trdnjava preda. Poveljnik je pustil Črnogorce dolgo čakati, nazadnje je pa izjavil, da ga ne more sprejeti. Posredovalec se je vrnil. Turki so nato zopet začeli na celi črti obstreljevati črnogorske postojanke, a Črnogorci jim niso odgovarjali.

Črnogorsko ljudstvo s premirjem ni zadovoljno, akoravno je vojska stala Črno goro veliko žrtev na ljudeh in denarju. Črnogorci se resno boje, da ne dober Škadar. Značilno je, da je črnogorska vlada skušala sklep premirja v javnosti prikriti. Ljudstvo je izvedelo o premirju še-le iz brzjavki avstrijskega brzjavnega urada.

Politični ogled.

Naš cesar je zdrav. To povdaranje zaradi tega, ker so se širile neresnične novice po državi, da je nevarno obolel. Cesar je celo menavadno čil. Kar kaže delo, ki ga dan za dnevom opravlja. Cesar ne vstaja sedaj še-le ob 4. uri zjutraj, ampak celo ob ¾. in že začne ob 5. uri opravljati svoja dela. S tem je cesarju čas spanja prikrajšan za pol ure, čas dela pa za pol ure podaljšan. Že za časa letošnjega bivanja v Išlu je cesar poškušal vstajati ob ¼. in sedaj, ko zopet biva na Dunaju, je postal to vstajanje stalno. V zadnjih dneh, ko je imel cesar zelo mnogo dela, je omemil, da se čuti srečnega, ker zamore pel ure poprej priti k delu.

Državni zbor. Pretekli teden so se posvetovali v odsekih poslanci o takozvanih vojaških predlogih, in sicer o podporah za one, ki bi vsled mobilizacije trpelj Škodo, o odškodninah in dajavah, ki jih bo dajala država za uporabo hiš, živine in človeške moči ob času vojske in ob asentiranju konj. Vse postave imajo namen, da izpopolnijo stare postave in določbe, pomenijo torej napredek. V odseku se je sprejet že tudi rekrutni zakon za prihodnje leto. Te priprave nikakor niso dokaz, da bomo imeli vojsko, toda skrben gospodar mora biti na vse pripravljen in pravočasno urediti svoje gospodarstvo. Slovenski poslanci so večinskim strankam zamerili, da so dejale predloga za zvišanje uradniških plač na dnevni red, ne pa predloga o osrednji državni banki, ki bi imela namen, v slabih časih podpirati naše kmečke posojilnice. Nevoljo nad tem sta izrazila dr. Korošec in dr. Laginja, v proračunske odseku pa so vsled tega začeli dr. Korošec, dr. Dulibić in Gostinčar iz istega razloga delati ostrejšo opozicijo. Ta teden se bošlo vojaške predlogi rešile tudi v zbornici.

Uradniške plače so zopet v poslanski zbornici na dnevнем redu. Vrnila je predlog o njih gospodarski zbornici, katera je mnrena, da se imajo uradniške plače urediti tako, kakor so zahtevali svoječasne slovenski in hrvaški poslanci. Pri prvem posvetovanju o vrnjenih uradniških predlogah je govoril dr. Korošec, ki je opomnil, da je postava po gospodarski

zbornici sicer bistveno popravljena, vendar se nahajo še določbe, katerih Slovenci ne morejo sprejeti. Slovenski poslanci bodo v odseku predlagali še potrebne spremembe. Toda veliko vprašanje je, če bo vključ vsemu temu kaj z uradniškimi plačami z novim letom. Kajti vlada zahteva, da ji poslanci, ki so za večje uradniške plače, morajo spraviti tudi denar, to se pravi, dovoliti ji morajo davke. Slovenskim poslancem ne bo treba dovoljevati novih davkov, kar gotovo odobravajo vsi njihovi volilci, a gotovo tudi liberalni in nemškutarski.

— **Novega vojnega ministra** in načelnika generalnega štaba smo dobili v Avstriji. Dne 9. decembra sta odstopila dosedanja vojni minister general Auffenberg in načelnik generalnega štaba, Semua. Cesar je njun odstop sprejel. Za novega vojnega ministra je imenovan feldcajgmajster Aleksander vitez pl. Krobatin, za načelnika generalnega štaba pa general Konrad pl. Hötzendorf. Ta dva moža se smatrajo kot najboljša avstrijska generala in sta znana po svoji odločnosti. Novi vojni minister Krobatin je rojen 1. 1849 v Olomucu na Moravskem. O Auffenbergu poročajo listi, da stopi v pokoj, Semua pa bo baje imenovan za poveljnika 14. armadnega zbora.

— **Koroški Slovenci** so imeli dne 28. novembra v Celovcu lepo zborovanje, pri katerem je govoril dr. Brejc in med drugim dejal: Začnji čas vidimo, da se zbljujejo Nemci in Madžari, da si ohranijo premoč v državi. Toda to prizadevanje ne bo rodilo sadu, ker so celo v najširših krogih prepričani, da je treba uvaževati tudi druge narode, ne samo Nemce in Madžare.

— **Trozveza** med Avstrijo, Nemčijo in Italijo je zopet obnovljena. Kakor poročajo listi, se je zvezna pogodba med vsemi tremi državami podpisala brez vsake spremembe. Pogajanja o obnovitvi trozvezze so se vršila celo tajno. Zunanji ministri vseh treh držav so obiskali drug druga in pri tem sklepali o obnovitvi trozvezze. Poizkus Francije, da bi odtegnila Italijo trozvezi, se je torej izjavil. Rok dosedanja trozvezze bi bil potekel še le dne 31. decembra 1912. Vsekakor je obnovljene trozvezze nekak pogoj za ohranitev miru. Veljava trozvezze je sklenjena za 7 let.

— **Hrvaško.** Pri ogrskih državnih železnicah je bila doslej madjarščina službeni jezik tudi na Hrvaskem. Sedaj se je pa sklenilo, da bodi hrvaščina na Hrvaskem službeni jezik v notranji upravi in pri občevanju z ljudstvom, da se pa to ne sme po zakonu uveljaviti, ampak le za nekaj časa trpeti. Tako skuša Čuvaj vloviti Hrvate.

— **Rumunija.** Za prijateljstvo Rumunske se putovalo Avstrija, Rusija, Bolgarija in Nemčija. Bolgarija vabi Rumunsko, da naj pristopi k balkanski trozvezzi, ker bi ji to koristilo v trgovinskem, političnem in prometnem oziru. Avstrijski armadni nadzorniki baron Konrad, ki je šel utrijevat prijateljstvo v Bukarešto, je dobro opravil. General Konrad je bil vsprejet v Bukareštu z velikim pavdušenjem navdušenjem. Hiše v Bukareštu so bile okinčane z avstrijskimi in rumunskimi zastavami. Prebivalstvo je klicalo: „Živela Avstrija!“

Razne novice.

15. nedelja: 3. adventna; Jernej, škof; Kristina, devica.
16. pondeljak: Ežibj, škof; Albina, devica, mučenica.
17. torek: Lazar, škof; Berta, vdova.
18. kvatrna sreda: Gracij, škof; Vunebald.
19. četrtek: Nemezij, muč.; Favsta vdova.
20. kvatrni petek: Liberot, muč.; Peter Kanizij, spoznav.
21. kvatrica sobota: Tomaz, apostol; Glicerij, mučenec.

* **Bažične počitnice** na srečnjih šolah in na učiteljiščih se bodo začele letos že dne 21. decembra in trajajo do 3. januarja.

* **Iz Šole.** Deželni šolski svet je imenoval: posmočno učiteljico pri Veliki Neidelji, Alojziju Lebar, za stalno učiteljico istotam; učiteljico Marijo Goričan v Spodnji Poljškavi za učiteljico v Pristovi; začasno učiteljico v Št. Florijanu, Frančiško Grile, za stalno učiteljico istotam; nadučitelja pri Sv. Štefanu pri Šmarju Pavla Flere, za nadučitelja v Letušu; začasno učiteljico v Mozirju, Helenu Goričar, za stalno učiteljico istotam; začasno učiteljico v Zagorju, Almalijo Gnuš, za stalno učiteljico istotam. Za pomočno učiteljico ročnih del je na šoli v Ribnici nastavljava Marija Iglar. Začasno je vpokojena Marija Vrečko, učiteljica v Šmartnu pri Slovenjem Gračcu. — Razpisuje se mesto učiteljice na 4razredni ljudski šoli v Krčevini pri Mariboru. Mesto učitelja je razpisano na 6razrednici pri Sv. Marjeti niže Ptuja. Prošnje za obe mesti do 31. decembra.

* **Darilo** za pet novih celoletnih plačanih naročnikov za „Slovenskega Gospodarja“ so dobili: A. Pečnik v Lučah, Ivanka Škerlec pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah in I. Zaje v Gaberku pri Šoštanju. — Le naprej!

* **Drugim za vzgled.** Naš prijatelj Matevž Kožar v Čermensku v Slov. goricah nam je poslal te dni 6 novih naročnikov, ki so tudi vsi plačali naročnino. Kaj, ko bi vsak naš naročnik posnemal tega našega vrlega prijatelja!

* **Somišljeniki!** Poročajte nam naslove tobačnih prodajaln, oziroma trgovcev, kateri bi bili voljni, prodajati „Slovenskega Gospodarja“. Naše upravnštvo daje preprodajalcem popust in jim tudi preskrbi potrebitno dovoljenje za prodajo lista, ker se list družave ne sme prodajati.

* **Naročnikom** ormožke pošte. Poroča se nam, da naši naročniki, ki dobivajo list po ormožki pošti, 48. številke niso dobili. Ker se je ta list poslal od tu-

kaj vsem naročnikom, se je začoj za ormožko pošto izgubil kje na pošti. Ker nam je 48. številka pošla, nam je nemogoče, poslati drugo številko. Naj nam blagovolijo cenjeni naročniki oprostiti.

Naročnikom!

Kako se naj izpolnijo položnice ali pa tudi nakaznice?

1. **Ime, kraj stanovanja in pošta** se naj napiše **razločno** in **natančno**, ker drugače ne vemo, kam naj list pošljemo.
2. Vsak dosedanji naročnik ima na ovtiku, v katerem dobiva list, tiskano posbno število. To številko naj gotovo napiše nad besedo „Položnica“ med oni dve roki . . . . .
3. **Tisti, ki so Slov. Gospodarja dobivali že dozdaj**, naj med oni dve roki, ki jih najdejo nad besedo »Položnica«, zapišejo še tudi . . . . .
4. Tisti, ki še dozdaj niso bili naročeni na list, naj napiše med tisti roki . . . . . besedi . . . . .
5. Kdor pošlje naročnino po nakaznici, naj tudi zapiše poleg svojega imena, ali je **nov** ali **star** naročnik in številko ovtika.

Ako bodo cenjeni naročniki natančno izpolnili te predpise, potem ne bode pri pošiljanju lista nobenih pomot. Če so položnice pravilno popisane, se nam prihrani pri vknjiževanju več kakor položnica dela, kajti mi vknjižimo prej 100 pravilnih položnic, kakor 30 nepopolnih. Mnogokrat so položnice tako slabo izpolnjene, da sploh ne moremo vknjižiti plačila, ker je ime slabo pisano, ali ker nima kraja zraven, ali ker imena brati ne znamo, ali ker sploh imena ni. **Kdor se pri naročevanju lista ne bo ravnal po gorajih predpisih, bo sam krit, ako lista ne bo dobival redno.**

Kdaj se naj začne pošljati naročnira?

Naročnina se naj začne po možnosti **takoj** pošljati, da se delo spravi naprej. Okoli Novega leta dobimo na dan po 500 do 800 položnic in včasih res komaj zmagujemo delo, dasiravno dela upraviščvo pozno v noč. Zato prosimo, da cenjeni naročniki že zdaj začnejo pošljati naročnino, da se nam delo okoli Novega leta ne bo preveč kupičilo. **Novim naročnikom**, ki nam denar že **zda** pošljejo, se bo naročnina zapisala od Novega leta naprej, tako da bodo v decembru list dobivali prav-zaprav **zastonj**.

Novi naročniki dobijo še le tisto številko lista, ki izide po prejemu denarja. Prej izšle številke se ne bodo pošljale, ker jih navadno nimamo več. Kdor hoče imeti torej celi letnik skupaj, naj si list **takoj** naroči.

Ali se dobi Slov. Gospodar brez denarja?

Brez denarja nikdo ne dobi lista. Časniki se morajo plačevati naprej. Kdor si list naroči, pa ne pošlje nič denarja, dobi samo **dve** številki, potem se pošiljanje lista **brezpogojno v vsakemu ustavi**.

Upravnštvo.

* **Naša mladenička armada.** Na Orle je slovensko ljudstvo ponosno. Ta naša armada leta za letom lepše napreduje. Leta 1911 je bilo v Zvezi Orlov 150 odsekov, 4025 članov, 2596 telovadcev, 2410 uniform in 982 predavanj. Letos pa izkazuje orlovska organizacija sledeči uspeh: odsekov 168, torej 18 več; članov 5228, torej 1203 več, uniform 2509, 90 več, in predavanj 1303, 121 več. Naša štajerska Podzveza šteje 26 odsekov, 666 članov, 331 telovadcev, 189 uniform, je imela 204 predavanja, 40 izletov in je dala letos 30 članov cesarju (k vojakom). Štajerska orlovska organizacija je razdeljena na 6 okrožij. Na novo se je ustavil dne 1. decembra Orel v Ljutomeru. Tako napreduje naša orlovska armada, na katero smo res lahko ponosni. Mladinci, kjer še niste ustavili Orla, ustanovite si ga! Za vsakega mladeniča naj v letu 1913 velja geslo: Kdor Slovenec, ta Orel!

* **Slovenci v deželnem proračunu** vojvodine Štajerske. Pod tem naslovom izdala poslane dr. Benkovič te dni knjižico, v kateri opisuje na podlagi številka deželnega proračuna krivice, ki se gode nam Štajerskim Slovencem.

* **Weixl**, slovenski trgovec in „nadstrankarski“ odbornik „nadstrankarskega“ trgovskega in obrtnega društva, je izdal „Mariborski slovenski koledar“, ki je nov dokaz za kakovost Weixlovega „nadstrankarstva“. V potrjenje, da Weixl ni liberalce, temveč nadstrankarstva se strogo drže slovenski trgovec, naj služi nekaj stavkov iz njegovega koledarja. O „klerikalcih“ sodijo Weixlove kolendre, „da sta jim Rim in njegova vira prvo, domovina, narod, jezik pa začnje“. „Toda zlo“, tako modrujejo kolendre dalje, „ne tiči samo v osebah, ne, zlo tiči pred vsem v programu te stranke. Naravno! Kajti politična stranka, ki ima v svojem programu na prvem mestu zapisano vero, načrnost je na začnjem, taka stranka viči raje konec narodov, kot pa konec vere. Slovenskim klerikalcem je čisto vseeno, se li mi do začnjega ponemčimo ali poitalijanimo, samo, da ostanemo verni rimski katoličani.“ Kaj torej napravimo s „klerikalci?“ „Klerikalizem je tista sila, ki uničuje slovenski živelj, ki mu jemlje veselje do narodnega življenja. Zato proč ž

ujim!“ — Tako kličejo kolendre. No, od g. Weixla in njegovega koledarja napovedane vojske se „klerikalci“, kakor imenuje ta nadstrankar našo krščansko stranko, seveda prav močno bojimo, da nas kar sprejetavata groza in strahi. Da bo imel g. Weixl še več koralje, mu svetujemo, naj se zopet zateče pod zaščito Slovenskega trgovskega in obrtnega društva, ki bo imelo pri obrambi prodajalca lista „Der neue Blitz“ in izdajatelja t. a. F. e. g. a. k. o. l. e. d. a. r. j. nemale „nadstrankarske“ potežkočo.

* **Bombe** vidi. Nemško živčevje je vsled ne-prestanega hujskanja zoper Srbijo in Rusijo že tako razburjeno, da naši ljubi nemški „domoljubi“ povsod vidi bombe in petarde, ki so jih seveda položili Srbi ali pa srbaši ali pa ruski špijoni. V četrtek je „M. Zeitung“ in za njio drugi nemški listi in „Štajerc“ svojim vernim nemškim backom sporočila grozno vest, da je bil vlak južne železnice, ki prihaja ob 1/2. uri dopoldne v Maribor, v največji nevarnosti, da bi celo zletel v zrak. Zakaj v vlaku je bila najdena — Bog nas varuj — prava in pravčata dinamitna patrona. V Štajercu so to strašno stvar izročili postajenčniku, ki je to nevobičajno. „Star naročnik, število ovtika?“ — 4. Tisti, ki še dozdaj niso bili naročeni na list, naj napiše med tisti roki . . . . . besedi . . . . .

* **Kako sodijo Bolgari o Slovencih.** Da se zanimajo zmagajoči Bolgari za nas Slovence, priča dejstvo, da je bolgarski list „Mir“ objavljel v celoti govore slovenskih delegatov in letosnjih delegacij. O našem narodu je zapisal bolgarski list: „Naši bratje Slovenci, ki žive na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, Istri in Primorskem, so sicer po številu najmanjše slovensko pleme, pa odlikujejo se pred drugimi po izobrazbi in napredku.“ — Obenem se kažejo Bolgari tudi zelo hvaležne, da Slovenci vkljub slabim razmeram pošljajo Bolgarom izdatne podpore za ranjence.

* **Osebno-dohodninski davek.** Vsi spodnještajerski slovenski poslanci so se v državnem zboru na pristojnih mestih pritožili zaradi postopanja davčnih oblasti pri odmerjanju osebno-dohodninskega daveka. Njih pastop ni ostal brez uspeha, kajti davčne oblasti so že dobole navodila za pravčno postopanje, in če se bodo poboljšali tudi že večkrat označeni davčni zaupniki ter podajali resnična poročila, potem bo tudi uspeh imel pravo vrednost.

* **Kako je na trgu?** Žitne cene se niso mnogo izpremenile. Pšenica, rž in stara koruza je ostala pri prejšnji ceni, ječmena, ovsu in letošnji koruza je padla cena od 10–20 vin. pri 100 kg. — Cena pitani živini se je na graškem kakor dunajskem sejmu vzdignila za 2–4 K pri 100 kg žive teže. — Promet z jabolki je radi občutnega mraza zaostal. — Trgovci tožijo, da radi pomanjkanja vagonov na železnici ne morejo dobiti blaga pravočasno v roke. — Trboveljska premogokopna družba je zvišala ceno premogu za 62 vin. — Tovarnarji usnja so se združili v kartel, kateri namerava zopet zvišati cene usnju.

* **Za dijasko kuhnjo** v Mariboru s. darovali naslednji p. n. dobrotvini in debrtnice: Herz g. nadučitelj nabral v veseli družbi po vodom blagoslovjanja kapela na G-lavi, K 8-20; Zacherl, učitelj, nabral na zlati gostiji Vida in Marja Pačič 6 K in na gostiji Frica in Katice Zadravec 6 K 30 vin.; Mohorani pri Sv. Križu na Murskem polju 26 K 30 vin.; Šmone, kaplan, 8 K; Ana Laščič na Središču nabrala med Sred Ščani štiri vrč kempirja. Vsem dobrotvnikom in dobrotnicam Bog plati!

Mariborski okraj.

* **Maribor.** Dne 9. decembra je umrl odličen slovenski pisatelj, umirovljeni profesor in šolski svetnik Ivan Koprivnik v 63. letu svoje starosti. Počojni je bil rojen leta 1849 v Sv. Kungotu na Pohorju in je bil profesor na c. kr. učiteljišču v Mariboru. Rajni je mnogo pisal, posebno za šolske stroke. Tudi Mohorjeva družba je štela rajnega med svoje odlične sodelnike. Bil je odločen slovenski rodoljub: ljubil je zlasti svoj rojstni kraj, zeleno Pohorje. Med mariborskimi Slovenci je stal vedno v prvih vrstah. Bil je tudi soustanovitelj mariborske posojilnice in Narodnega Doma. Pogreb se je vršil v sredo, dne 11. t. m., ob zelo obilni udeležbi. Svetila pokojniku večna luč!

* **Maribor.** Lepo slovesnost je v nedeljo, dne 8. t. m., priredila magdalenska Dekliška zveza v dvorani Delavskega društva. Slavili smo Slomšeka. Vse je lepo iztekel: petje, deklamacije, govor in igra. Vrla dekleta, le tako naprej po potu, ki vam jo je začrtal Slomšek. Naj bi magdalenski dekletom sledile tudi ostale mariborske mladenke in si tudi za osrednji del Maribora osnovale Dekliško zvezo. To bi bilo lepo!

* **Zg. Sv. Kungota.** Začnjo nedeljo, dne 8. decembra, na praznik Brezmačnega Špocketja Marijinega, se je pri nas vršila kaj lepa slavnost, namreč prvi slovesni sprejem v dekliško Marijino družbo in blagoslovjanje nove družbenje zastave po prof. dr. J. H. H. j. e. c. u. iz Maribora. Visokorodna gospa grofica Festetics namreč ni samo oskrbela vse po-

trebno za družbo, da se je ista lahko ustanovila brez vseh stroškov za posamezna dekleta, ampak je nabačila tudi lepo novo družbeno zastavo. Zato je družbi velika dobrotnica in pokroviteljica. Častno mesto kume zastave je blagovolila prevzeti visokorodna gospa Karolina Löwenthal-Linai, soproga c. in kr. poslanika svetnika, ta čas v Carigradu. Ker ji pa ni bilo mogoče, ta dan priti semkaj, jo je pri blagosloviljenju zastave nadomestovala darovateljica zastave sama, gospa grofica Festetics, ki se je že na preddan semkaj pripravljala in prenočila v Löwenthalovem gradu Sv. Jurij. Na dan svečanosti, v nedeljo v jutro in na predvečer, se je slovesno trijančilo v znamenje, da se bo vršilo nekaj nenačavnega. V soboto zvečer je bil cerkveni zvonik razsvetljen z lampijoni, in lampijon pred cerkevimi vrati je imel napis: „Sveta Marija, prosi za nas“ in „Sreči Jezusovo, usmil si nas“. Kakor cerkev, je bilo okinčano tudi župnišče, pred katerim je bil postavljen slavolok iz širih smrekovih dreves. V nedeljo ob 9. uri dopoldne so dekleta Marijine družbe ovenčana in v beli obleki spremile gospo grofico in novo zastavo iz župnišča v procesiji v cerkev. Nato je g. prof. dr. Hohnjec v krasnem govoru razpravljal o Mariji, o Marijinih družbah, o vršeči se pomenljivi slovesnosti ter je mladino, posej mladiničče, vabil v Marijino družbo, gospoj grofici Festetics pa za njene dobrote, storjene Marijini družbi, izrekel dostojno zahvalo. Po pridiagi je bilo blagosloviljenje zastave in nato prvi slovenski sprejem dekleta v družbo, ki je bil kaj ganljiv za vse dobro misleče farane, posebno pa še za sprejetja dekleta sama in njih stariše. Med sveto mašo, ki je nato sledila, pa so družbenice, ki so bile večinoma že prejšnji dan popolne opravile sv. spoved, imele skupno sveto obhajilo. Pri-družilo se jim je tudi precejšnje število drugih vernikov, ki so ž njimi vrči pristopili k mizi Gospodovi. Po končanem sv. opravilu so dekleta odprila družbeno pesem, počastila presv. Rešnje Telo ter so zopet v lepi procesiji gospo grofico spremljala iz cerkve v župnišče, kjer je v imenu vse družbe mladenka Friderika Vračko v lepem govoru slavila njene žrtve in zasluge za družbo, ji za vse prejete dobrote izrekla dolžno zahvalo in ji kot zunanj znak hvaležnosti, ljubezni in učanosti naklonila lep šopek svežih cvetlic. Opoldne pa je dobra gospa grofica vsem Marijinim družbenicam oskrbela dober skupen obed ter jih je bogato pogostila. Da bi imela dekleta Marijine družbe trajen spomin na ta za njih pomenljivi dan, je gospa grofica Festetics iz Maribora naročila fotografa, da bi se dala vsa družba ta dan skupno slikati, in bo vsaka družbenica dobila zastonj po eno sliko, na kateri je seveda gospa grofica sama v sredini med dekleti. Oskrbela in na dan svečanosti seboj prinesla pa je gospa grofica Festetics tudi lepe podobice, ki imajo od zadaj napis: „Spomin na ustanovitev dekliške Marijine družbe v Zgornji Sv. Kungoti dne 8. grudnja 1912. Blagor njim, ki so čistega srca, ker bodo Boga gleddali. Največja tolažba na smrtni postelji je zvest ohranjenja nedolžnost. O Devica, čista kot lilia, daj mi velik stuš pred strašnim grehom nečistosti.“ — Ne-kaj teh spominov, nekaj teh podobic, je gospa grofica razdelila že sama, in sicer deloma posamezno, deloma pa skupno z rožnimi venci, katere so prejele vse družbenice. Ostali spomini, ostale podobice, pa bi se naj po njeni želji in po njenem določilu še razdelile med dobre župljane naše župnije in med farane od nje določenih sosednih župnij, lični majhni rožni venci pa med tukajšnje otroke. Pohvalno moramo omeniti, da so našo mlado dekliško Marijino družbo ta dan v velikem številu počastile tudi Marijine družbenice iz sosednih župnij. Prišle so z družbenimi znaki, s svelnjami, ter so prisostvovali naši slovesnosti in bile priče naših objub, za kafero nam s tem izkazano ljubav jih izrečena srčna zahvala. Po končani popoldanski službi božji so se Marijine družbenice gospoj grofici Festetics pred župniščem še enkrat skupno ljubezljivo zahvalile ter se vesele razšle na svoje domove, dočim se je gospa grofica proti večeru tudi vsa vesela in srečna povrnila na svoj dom. Ljubi Bog naj jo spremlja po vseh njenih potih ter jej do skrajnih mej olirani njeni dragi, za nas tako blagotvorno življenje. To je srčni klic naše dekliške Marijine družbe in želja vseh dobro mislečih tukajšnjih faranov.

m Jarenina. Mrtvega so našli Bertla Fleischhaker, posestniškega sina iz Pesnice. Pred dvema mesecema je izginil od doma neznanom kamen. Na trupu, ki je ležalo že getoto delj časa v nekem jarku v Kaniži, je bojda več težkih ran. Ali je izvršil samomor, ali se je zgodil zločin, še ni za getoto znano.

m Polička vas. Naš Reininger ima letos nesrečo. Skoro vsaka pravda, ki jo ima, mu spodleti. Tako je bil pred kratkim radi razdaljenja svojih sovaščavov zopet obsojen na 100 K globe. Sreča je opoteča.

m Sv. Lenart v Slov. gorican. Posojilnica pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, registrirana začrta z neomejeno zavezjo, uljudno naznanja, da prekine svoje urađovanje radi sestave letnih računov od 15. dec. 1912 do 3. prosinca 1913.

Hoče. Narod vstaja! To velja tudi o nas v Hočah. Kaj lepo so se udeležili zavedni Hočani prve slovenske loterije. Niso jih toliko k temu priveli lepi dobitki, ampak zavest, da je treba stiskanemu narodu pomagati s to ali drugo žrtvijo. Vkljub odgovarjanju so pri nas pokupili 210 in še več sreček. Res lepa udeležba pri tem narodnem delu! In dvema osebam je bila sreča mila. Srečenosno kolo je tudi njima delilo delež. Strmšek Barbara dobi darilo za 10 K in Frangež Neža za 5 K; obe iz Bohove. Ami se hočemo še naprej udeleževati priredb Slovenske Straže. V prav obilem številu hočemo pokazati dne 15. decembra

ra pri našem občnem zboru, da bije naše sreča za na-rod!

m Slov. Bistrica. C. Kr. zavod za preiskovanje živil je sredi meseca avgusta t. I. po naročilu višje vojaške oblasti poslal svojega uradnika živinodravnik Alojzija Königa v Slovensko Bistro, da preišče v tukajšnjih mesnicah in gostilnah meso, pijačo in jestvine splohi, ker so dobili nekaj tednov poprej vojaki, ki so se mimogrede mudili v Slovenski Bistri, po različnih gostilnah osmrajena jedila in so po za-vitku teh jestvin smrtno-nevarno oboleli. In zgodilo se je, da je prišel nadzornik g. Alojzij König nepriznani in našel v nekaterih tukajšnjih gostilnah pravcate zaloge smrdljivega mesa. Najbolj se je se-veda izkazal tukajšnji nemško-nacionalni gostilničar in mesar Wregg (Breg). V njegovi mesnici je našel nadzornik König celo zalogo smrdljivih kosti in gnilega, črvivrega mesa, podobnega crknjeni mrhovini. Nadzornik König mu je njegove dišeče jestvine zaplenil, njega pa izročil sodišču. In tako je ta poštenjak s svojo ženo in dvema sinovoma sedel pred kratkim pri c. kr. okrožnem sodišču v Mariboru na zatožni klopi radi pregreška zoper zakon o živilih. Sodišč je obsojilo Wregga na 3 tedne ječe, njegovo ženo na 14 dni, starejšega sina Janezka na 1 teden, najmlajšega Bertla pa na 5 dni. — Dne 10. decembra pa je bil pred mariborskim okrožnim sodiščem obsojen mesar in gostilničar Michael Rasteiger na 3 tedne stro-gega zapora, ker se je tudi pri njem našlo več smrdljivega in gnilega mesa. Njegova žena in hčerka, ki sta bili tudi soobtoženi, sta bili oproščeni. Omenimo, da sta Wregg in Rasteiger zvesta pristaša slovenje-bistriškega nemšča.

m Slov. Bistrica. Tukaj je umrl dne 7. t. m. krojaški mojster g. Jos. Verdnik. Rajni je bil vnet katoličan in dober Slovenec. N. v m. p.!

m Maribor. V nedeljo, dne 15. t. m. ob 4. uri priredi Slovenska Čitalnica v Mariboru 81. mesečno slavnost v dvorani „Narodne doma“. Čisti dobiček je namenjen za našo prepetrebno Dijaško kuhinjo.

m Sv. Magdalena. Pribodusjo nedeljo, dne 15. t. m. popoldne po večernicah priredi podružnica Slov. Straže v društveni sobi svoje mesecno zborovanje. Govor bo Fr. Žebot iz Maribora.

m Jarenina. Na Novega leta dan, se vrši po večernicah občni zbor Kmečkega brašnega društva. Na vspredju je poročilo odbora, vodil novega odbora, spravljen novih udov, govor in šajivi srčolov, s krasnimi dobitki. Jareninčani in sosedje pridejo polnočevalno.

Ptujski okraj.

p Ptuj. Ptujski pek Ornilj je postal kar naenkrat „dohtar“. Dunajski židovski časnik je prinesel dne 2. t. m. članek, da je na Štajerčijanskem shodu govoril „tačj“ dr. Ornilj. Zanimalo bi nas, iz kakšne vede da ima doktorsko diploma in na kateri univerzi jo je dobil. Sicer pa čestitamo našemu Štajerčijanskemu poglavaru in tudi želimo, da bi tudi Linhart postal kmalu dohtar, če ne drugje, pa na kakšnem srbskem vseučilišču.

p Leskovec. Ker v Leskovec prihaja veliko „Štajerc“ in ker je v Leskovcu zmagała (?) Štajerčianska stranka, bi pričakovali, da se bo „Štajerc“ spominjal svojega večletnega prednika Janeza Drevenščeka, ki je dne 25. novembra 1912 tukaj umrl. Pa kakor vse kaže, se „Štajerc“ sramuje svojega duhovnega očeta. Umevno! Ptujski šnops in „Štajerc“ sta bila zanj poguba. Se pred enim tednom je prinesel „Štajerc“ dopis iz Grebničke v Halozah, kjer nesramno blati poštene kmete, župnika, načuditelja, organista itd. In pero, ki je to pisalo, se je pogreznilo v Grebnički. „Štajerc“ pa je pozabil napisati besedo o smrti svojem zvestemu očetu in pristašu! Gliha vkljup Štajera. „Štajerc“ in šnops sta res dva zvesta prijatej-lja.

p Sv. Trojica v Halozah. Trojčani! Sedaj, ko smo spravili poljske pridelke pod streho, se bomo lahko telesno nekoliko odpočili; poprimimo pa se z vsemi močmi duševnega dela, bistrimo si svojega duha s čitanjem raznih gospodarskih knjig in katoliških časopisov. Na noge sedaj, ko se bliža zimski čas, vsak katoliški mož in vsak pošteno misleči mladenič naj si naroči kakšen v katoliškem duhu pisani list. Ako eden ne zmore naročnine, naj si naročita dva skupaj, recimo „Slovenskega Gospodarja“, eno polovico plača eden, drugo polovico drugi. „Stražo“ naj si naročijo cele vasi skupaj, „Naš Dom“ pa naj bi imel vsak zaveden mladenič in mladenka. Kdor si pa nikakor ne more naročiti kakega lista, ta ga naj bere v Bralnem društvu, ki kateremu naj pristopi.

p Sv. Bolzenk v Slov. goricah. Liberalci so namenavali prirediti v nedeljo, dne 8. t. m. po rani službi božji svoj političen shod, pa se jim ni obneslo. G. Horvat jim je odpovedal zborovalni prostor. Zgodilo se jim je, kakor jastreb, kateri hoče narediti bliži hiše svoje gnezdo, ko pa zapazijo otroci gnezdo, ga kar maloma razderejo, ker dobro vedo, da je jastreb za domače piške nevarna stvar. Zato se pa mora preseliti jastreb v višje planinske kraje, da tam izvali svoje mlade. Ravno tako so moralni tudi ti liberalci izginuti od Sv. Bolzenka in se pomakniti višje k Sv. Urbanu. Tam se jih je usmilil g. Klemenčič in jim dobil prostor, da so lahko razočevali ljude svoj program. Z besedama: „Bo vojska?“ so vabili ljudi na zborovanje. A njih pravi namen ni bil, govoriti o vojski, temveč hoteli so jih dobiti na liberalno stran. Zato pa hvala mož, ki takih ljudi ne podpira, pač pa pred njimi duri zapira. Liberalci bi radi sedaj pod gesлом vojske lovili naše ljudstvo za svojo liberalno stranko. Somišljeniki, pozor! Posebno se trudijo v ptujskem in šentlenarskem okraju liberalna odvokata dr. Gorišek, dr. Fermevc in koncipient dr. Salamun.

pri Sv. Križu tik Slatine priredi Dekliška zvezza v Čitalnici veselio igro: „Kukavica ali boj za ded-

šino“ v nedejo, dne 15. in 22. decembra po večernicah. Vsi ste povabljeni. — Kmetijska podružnica se je ustanovila dne 28. novembra in začne poslovali z novim letom. Predsednikom je izvoljen g. nadžupnik Fr. Korošec in odborniki: Jan. Roškar, Jan Žurman, M. Debelak, Al. Anderlič, Mat. Košak, Jož. Janžek, Jož. Jecl in Franc Terčič.

Ljutomerski okraj.

1 Ljutomer. Dne 9. t. m. je umrl g. Alojzij Vršč, tukajšnji trgovec. Svetila rajnemu, ki je bil vrl Slovenec, večna luč!

1 Ljutomer. Našo faro je doletela izredna čast, da ima 3 odbornike Narodne stranke: Mursa, Puconja, Rajh Joško. Zanimivo bo opisati slavne čine teh treh generalov, kateri menda po receptu Narodne stranke občujejo silno „prijašnje“ med seboj. Najbolj znan med njimi je propadli kandidat Mursa, kateri je seidaj, ko v vasi Krapje ni več nikogar, s komur bi se mogel družiti, začel točbe z dolgoletnim konpanjonom in tovarišem generalom Narodne stranke, Puconjom. Obžalovanja vredno bi bilo slovensko ljudstvo, če bi ti in podobni liberalci, ki niti med seboj, akoravno se štejejo med „veleposestnike“ in inteligenco, ne morejo izhajati brez pravd, vladali slovensko ljudstvo. V zaidevi Mursa-Puconja še izpregovorimo!

1 Sv. Križ pri Ljutomeru. Murski polje povzdujujejo med drugim tudi prijazne kapelice, ki se dvigajo s svojimi lichenimi zvončki že skoro v vsaki vasi. Kako ganljivo je n. pr. zvečer ob „Ave“, ko se od vseh strani oglašajo mili zvončki iz bližnjih kapelic! Kaj lepo kapelico postavili so si tudi na Grabah. Blagosloviljenje iste in poljskega križa vršilo se je z vso slovesnostjo preteklo nedeljo, dne 24. novembra. — Pri običajnem poznejšem veselju sestanku nabrala je domača mladenka Milica Žnidaričeva za revne učence križevske grawrednice 12 kron. Bog plati!

1 Gornja Radgona. Radi sklepanja računov posojilnica ob 22. decembra 1912 do 2. januarja 1913 ne bode poslovala s strankami, vsled česar odpadejo uradni dnevi 24., 27. in 31. decembra 1912.

1 Mač Nedelja. Kmet podružnica priredi v nedeljo, 22. t. m. po rani službi božji v soli gospodar ko zborovanje, na katerem predstavlja udruženje za prihodnje leto.

1 Gornja Radgona. G Peter Potočnik je poslal za Slov. Stražo 7 K 20 vin, katere so zložili rodoljubni gostje. Živili!

1 Sv. Jurij ob Ščavnici. Kmetijska podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici priredi dne 19., 20. in 21. t. m. tečaj za kmetijsko knjigovodstvo. Zglasiti se je najpozneje do dne 15. t. m. pri podružnici ter vspolati 2 K za zvezke. Udeleženci dobe proste opoldanske obede. Mladina in gospodarji, udeležite se, ker zadeva je za kmečki stan velevažna ter se malokaj nuditi takšna priložnost.

Slovenjgraški okraj.

s Smartno ob Paki. Čital sem poročilo o delovanju šolske kuhinje v Braslovčah ter izprevišel, kako blagonsno deluje tamkaj šolska kuhinja, podpirana od blagih dobrotnikov. Pri tem pa mi je prišlo na misel, ali bi ne bilo mogoče tudi pri nas ustanoviti šolsko kuhinjo, katera bi bila z ozirom na naše krajevne razmere še posebno potrebna. Otroci so od šole zelo oddaljeni in ne morejo opoldan h kosilu domov. Mnogi nimajo niti koščeka kruha. Lačni in prezeblji čakajo na popoldanski pouk. Srce se mora krčiti človeku, ko viči te blede, upadle obrazne. Ni čudno, če ni uspel pouka takšen, kakor bi mogel biti. Otroci zjutraj ob 7. uri kaj malega zavžijejo in so potem ob tej hrani do večera. Temu bi se dalo odpomoči s šolsko kuhinjo. Naj bi se krajni šolski svet takoj posvetoval ter ustanovil šolsko kuhinjo. Gotovo se bo naložilo mnogo dobrih src, ki bodo radi darovali, ta vrečo krompirja, drugi pa par kilogramov fižola, zopet druge mokre, ta ali oni kakšna polena za kurjavko, drugi zopet v denarju. Upamo, da bo krajni šolski svet ta uresničenje tega nasvetva, in sicer v najkrajšem času, ker je zima že tukaj.

s Ribnica na Pohorju. Dopisniku „Slovenskega Gospodarja“ se lepo zahvalimo za pojasnilo o nabavi nemškega napisa na občinskihi hiši. Pa tudi Nemcem se primereno zahvalimo, da so zdaj pokazali, da jim sicer disijo slovenski groši, ki jih kaj radi sprejemajo od Slovencev, a za blagor slovenskega kmeta pa delajo — z nakupovanjem nemških napisov.

s Mareberg Na božično noč, 24. t. m. ob 10. uri zvečer pred polnočnico se priredi v mežnarji pri Sv. Janezu gledališka igrat in sicer „Pri gospodi“ in „Jezušku v jasliku“. Zraven se bo pelo, govorilo in deklamiralo.

s Muti priredi v nedeljo, dne 15. t. m. ob pol treh popoldne slovenska šola s svojimi otroci veselico. Otroci deklamirajo, pojto uprizorijo „Snegulčico“. Nazadnje pa pride še sv. Miklavž ter obdaruje revne slovenske otroke.

Konjiški okraj.

c Sv. Duši v Ločali. Naš rojak g. dr. Ferdinand Prajndl, ki je bil dosedaj dinamični podstajnik pri dež. vladu v Sarajevu, je postal pred kratkim finančni tajnik in bo dobil obenem kot odlikovanje zasluzni križevec s krono. Iskreno čestitamo!

Celjski okraj.

c Celje. Porota. Iz jeze je zažgal hišo svoje tašče 37letni krojač Matija Kocuvan iz Planine. Kocuvan je vedno popival po gostilnah in se ob vsaki prilik doma s taščo prepiral. Napisel ga je tašča napoldila in Kocuvan ji je vsled tega zažgal hišo. Dobil je pred poroto 3 leta težke ječe. — Že 12krat zaradi tatvine predkaznovani 32letni Alojz Bevc pa je bil obtožen, da je pokradel kmetu Antonu Kajtni v Lisci pri Celju različnih reči v skupni vrednosti 500 K. Porotno sodišče mu je prisodilo 6 let težke ječe. — Zaradi hudo delstva uboja se je imel zagovarjati 18letni Anton Žniderič iz brežiškega okraja. Dne 29. oktobra je tako hudo pretepel nekega Franca Nuja, da je isti vsled dobljenih poškodb umrl. Dobil je za svoje dejanje 11 mesecev težke ječe. — Shod Jugoslovanske strokovne zveze se je vršil minulo nedeljo doppoldne pri „Belem volu“ v Celju. Udeležilo se ga je precej število delavstva iz Celja in okolice. G. Zajc je razložil velik pomen in koristi, katere ima delavstvo, alko je organizirano v J. S. Z. Pobijal je tudi farbarje in laži rdeče socialne demokracije, katera izmogava iz delavstva denar, ne da bi imel delavec od tega kakake koristi, ampak se od njegovih težko prislужenih grošev redijo samo trebušnati socialno-demokratični voditelji. Govorili so tudi še drugi govorniki. Delavstvo je z zanimanjem sledilo izvajanjem govornikov. Nato se je izjavil pripravljalni odbor za ustanovitev podružnice J. S. Z. v Celju, katera ustanovitev je namenjena za dan Novega leta. Delaveci iz Celja in okolice agitirajo pridno, da bo ustanovni shod podružnice J. S. Z. v Celju res nekaj sijajnega! — V petek proti 8. uri zvečer je izbruhnil v podstrešnih stobah celjskega Narodnega Doma ogenj, kateri je 4 podstrešne sobe malodane popolnoma uničil. Požarna bramba in vojaštvo sta bila kmalu na mestu. Po trudoplnem 3urnem gašenju se je posrečilo ogenj ometiti. Škodo cenijo na okroglo 20.000 K. Ogenj je nastal vsled premočno zakurjenih peči. — Dela za vpečljavo električne luči v mestu Celje so v polnem teklu. Že 4 tedne je zaposlenih pri tem delu mnogo delavcev. Tok bo napeljan od Westenove tovarne pod zemljo in napeljavajo sedaj žice že po mestu. V kratkem bomo imeli torej v Celju že električno razsvetljavo.

c Celjske novice. Dva shoda bosta v nedeljo, dne 15. grudna, pri „Belem volu“. Doppoldne ob 9. uri bo javno zborovanje Slovenskega katoliškega političnega društva v Celju. Govorili bodo 3 poslanci: dr. Korošec o državnem zboru, Alojzij Terglav o deželnem zboru, dr. Benkovič pa o vojski. Celjski okolčani, pridite na shod! Izvedeli boste tudi, kako je z osebno-dohodninskim davkom, katerega morajo mnogi v novejšem času plačevati, Popoldne ob 3. uri bodo predaval g. dr. Veble o zgodovini in o sedanjem gospodarskem položaju balkanskih držav. Govor bo zelo poučen in zanimiv. Govornik bo pokazal na zemljovidu vse, kar bo mogoče. Pred govorom bodo igrali tamburaši. Vstop je pri obeh shodih brezplačen. — Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju je dala Katoliškemu podpornemu društvu 50 K za božično revnih slovenskih šolarjev. Hvala ji! — Nove jaslice bomo videli letos pri Sv. Jožefu. Pravijo, da bodo zelo lepe. Dekliška Marijina družba je tudi nameravala letos naročiti jaslice za župnijsko cerkev. Da pa ne bo preveč lepega naenkrat, jih bo naročila še-le za prihodnje leto.

c Hmelj. Zaloge hmelja so na žaletčkem trgu zelo majhne, radi tega je tudi promet slabiji. Cene so ostale večinoma enake cennam prejšnjega tečna. Plačuje se za češki hmelj od 120—145 K, za izvenčenski pa 116—136 K za 50 kg. Kot kupci so nastopili zadnji teden večinoma avstrijski pivovarnarji.

c Teharje. Tukaj se bo v dneh 21. in 22. decembra 1912 obhajala 100letnica obstanka ljudske šole. Vsi bivši učenci se k tej slavnosti najsrčneje vabijo.

c Dobrna. Pretečeni tečen je imel upravniki toplic svoj god. Požarna bramba, ki pač zaslubi drugo ime, mu je priredila hrupno podoknico z bakljado in godbo. Popolnoma vseeno nam je, kako častijo nemškutarji svoje generale. Ni nam pa vseeno, kaj se ob takih prilikah vse godi. Drzno izivanje slovenskega ljudstva je bilo tisto hajlanje že jenih brambovcev! Upravnik, ki je deželnini uradnik, bi moral pač zabraniti zlasti od strani požarne brambe vsak tak nastop, ki žali večino ljudstva! Kakšna je naša požarna bramba, o tem je naše ljudstvo že ustvarilo svojo sočbo. Topliški upravi resno svetujemo, da neha zlorabljal državstvo še nadalje v svoje nemško-nacionalne namene, sicer bomo začeli brenkati na druge strune, da bodo zabolela ušesa. Pošteno misleči stariše prijateljski pozivamo, da varujejo svoje otroke s to družbo. Saj imamo pri nas dobra in poštena društva na katoliški počagi, ki stremijo vsa za tem, vzgojiti svoje člane v dobre in poštene Slovence, obvarovati jih telesno in duševno nepokvarjene. Ne bramite jim pristopa, ne oviratej njih sreče! Najbolj pa smo se čudili godbi, kako je ta zašla v to pisano družbo. Sami slovenski mladeniči iz Nove Cerkve, sinovi dobrili starišev, pa hlapčujejo takim ljudem! Drugokrat bodo pa zopet hodiči okrog tega ali onega župnišča, da bi igrali pri kaki cerkveni slovesnosti. Mislim, da si bodo povsod prej dobro premislili, predno jih bodo sprejeli. Tukaj si mladi dobro zapomnijo!

c Dobrna. Telovačni odsek Orel je na Marijin praznik pristopil polnoštevilno v krojih k sv. obhajilu. Tako je prav, mladeniči-Orli se ne smejo nikoli sramovati očitno pokazati svojega večšega prepričanja. Bog nam daj še več takih mladeničev!

c Braslovče. Naše pevsko društvo je prepustilo sveto 20 K kot odškodnino za odra našemu Bralnemu društvu. Pri mnogih prireditvah in veselih družbah se zdaj pazdaj zbere kakša sveta za to ali ono napravo, a na naše Bralno društvo se v takili slučajih nihče ne spomni, dasiravno je to društvo eno najpotrenejšili. Bralno društvo je namreč naši mladini zvest in dober spremjevalec v dobi, ko ni več obvezana, obiskovati šolo, pa do časa, ko zna sama razločevati dobro od slabega. Z žalostjo gledamo, kako bi radi mnogi otroci čitali, toda njih starši so ali preubogi ali prezanikerni, da ne dajo otrokom potrebnega dobeska, da bi se lahko včlanili v naše društvo. Zato se tem potom zahvaljujemo za gori imenovano sveto in prosimo vse za blagor mladine čuteče, naj delajo na to, da se pomaga temu društvu z denarnimi sredstvi, potem bo še-le mogoče doseči v Bralnem društvu svoj namen.

c Vrantsko. V mesecu novembra so priredili Sokoli veselico. Sokol je čuden ptič in je tudi velik priatelj piščancev. In to je tudi pokazal pri nas. O tem nas pouči sledeči razgovor. Gospa: Kdo je meni pečenega piščanca ukradel? — Gospod: Tiho, tiho, da se ne izve. — O nikar ne mislite, da mi tega ne vemo. „Kar se ne stori, se pa ne izve.“ Lepa stvar to in lahko ste ponosni na takšega liberalnega možkarja. Pred par leti se je izjavil v neki gostilni za trdega Nemca, sedaj je pa izvrsten Slovenec in navdušen liberalec, ki se ne brani pečenih pišč in lepih 20kronskih bankovcev. Za njega bi bila primerna zastava, na kateri je naslikan kakšen kurji grebenček, ne pa sokolski znak.

c Gornji Grad. Novi organist se vrlo trudi za povzdrigo cerkvenega petja. Prej se je le redko kdo oglasil s kora, sedaj že iz 14 mladih grl doni sveta pesem v božjo slavo. Ta pevski zbor bo pa tudi močno poživil bodoče prireditve Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva. Zadnji čas je bil, da se je kdo zavzel za mladino, zakaj liberalci nam hočejo vse mladeniče pobrati k „Narodni godbi, ki goče na Ciril-Metodovih plesih, pri požarni brambi, Drukarjevi godovih in sličnih prilikah kot liberalna štafaža.“

c Jurklošter. Dne 1. dec. po pozmem svetem o pravilu se je vršil pri naš gospodarski shod, kateri je bil zelo dobro obiskan. Gospod nadrevizor Vladimir Pušenjak nam je v naš eno uro trajajočem govoru popisal razvoj in delovanje kmečkih gospodarskih organizacij ter povdarial, da kmečke gospodarske organizacije niso storile tega, kar so storili mestni dežarni zavodi, da so silno zvišali obrestno mero za posojila. V svojih nadaljnih izvajanjih se je bavil z dežarno draginjo in pomanjkanjem denarja, katero občutijo mestni zavodi, ter končno svaril vlagatelje pred dviganjem hranilnih vlog radi strahu pred vojsko. — Drugi govornik g. župnik Časl je krasno govoril o delovanju kmečkih posojilnic, zlasti o tem, da kmečke posojilnice veliko store za pospeševanje varčevanja in pomorejo marsikateremu skrbnemu človeku do samostojnosti. Z zahvalo govornikoma je zaključil domaći gospod župnik krasno uspeli shod.

c Sv. Lenart nad Laškim. V nedeljo po rani službi božji se je vršilo pri nas gospodarsko zborovanje, katero je bilo zelo dobro obiskano. Predaval je g. nadrevizor Pušenjak o razvoju naših domaćih gospodarskih organizacij ter o posledicah vojske na Balkanu. Svaril je zlasti vlagatelje, naj se ne puste begati od raznih ljudi, ki priporočajo vlagateljem, da naj dvignejo vlogo. Obširno je pojasnil zborovalcem, da ne preti nobena nevarnost za posojilnice in pobil vse razlage, s katerimi skušajo razni ljudje motiti ljudstvo. Domači g. župnik Franc Časl je govoril o domaćih gospodarskih zaidevah.

c Loka pri Židušem mostu. Dne 22. novembra se je vršila pri nas proračunska seja občinskega odbora. To samo na sebi ni nič važnega. Važno je pa to, da sta sladkomili načelniki liberalne stranke v Luki in pa znani gospod iz Židušega mosta v gostilni pozabil, da sta občinska odbornika in sta se čisto po domače večla, čeprav se prištevata k inteligenci. Pozabil sta na vse parlamentarne navede in običaje, kajti govoriti sta hotela oba obenem. Gotovo sta bila razburjena zato, ker je razvedel c. kr. namesništvo naše občinske volitve, pri katerih so zmagali združeni liberalci, socialisti demokrati in Bog ve kdo še. Saj je znano, da liberalci v dosegu svojih namenov ni izbirčen v sredstvih. Liberalcem, posebno njihovemu gospodu glavarju, bi mi svetovali, da se, predno hočete zavladati v Luki, naučite malo več politične dostopnosti. Našim somišljenkom pa odločno kličemo: Storimo vse, da zmaga naša Slovenska kmečka zveza, katera ima tukaj veliko večino ljudstva za seboj. Ne pustimo se komandirati od liberalcev in njihovih rdečih zavezničkov! Ali bomo res mi Ločani tako nazadnjaški, da bomo pustili na površju stranko, ki je že skoro povsod propadla? Torej na svjedenje pri novih volitvah! — Neodvisni kmečki davkoplăčevalec.

c Celje-skoloč. C. in kr. major g. Kamilo Rammel in gospa soprga grajsčaka na Freienbergu pri Celju sta darovala povodom božičnih praznikov za občinske uboge okolice celjske znesek po 50 krov. Občinsko predstojništvo izreka za ta dar pršeno zahvalo.

c Št. Jur ob juž. žel. Kmet podružnica ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 22. decembra t. l. ob tretji uri popoldne v gostilni A. Nendli.

c Frankelovo. Naša novoučanovljena Mladenička zveza ima v nedeljo, 15. t. m. po večernicah svoje mesečno zborovanje. Mladeniči pridite gotovo! Po zborovanju ima odbor mladeničke zveze sejo.

c Mežirje. Dekliška zveza priredi občni zbor na krasu nad dne 22. t. m. Dekleta pridite v obilnem številu.

c Mežirje. Kat. slov. izobraževalno društvo ima obči zbor v nedeljo pred Novim letom dne 29. t. m. Vabljeni so vse člani in prijatelji društva.

c Rečica. Pri nas bo v nedeljo, dne 15. decembra t. l. g. Frs. e Praprotnik, nadučitelj iz Mežirja, predaval o sadjereji. Ker je sadjereja za naše kraje največjega gospodarskega pomena, zato je naj si posestniki, kakor tudi drugi, ki se za to zanimajo, tega podrobno goshta v prav obilnem številu udežijo. Začetek takoj po prvi svetem opravilu v gostilni g. Jožefa Stiglic.

Brežiški okraj.

b Videm. Anton Švigrl, gostilničar in mesar, je umrl. Ni več med nami. Pretečeni ponедeljek smo ga spremili k začnemu počitku. Rajni je bil veren katoličan, skrben gospodar in daleč na okrog znan ter obči priljubljen, kar je pokazal nad vse sijajen pogreb, kakoršnega Videmčani že davno nismo videli. N. v. m. p.!

b Videm. Shod, katerega je priredilo naše Izobraževalno društvo v proslavo Slomšeka dne 24. novembra, je kaj lepo uspel. Predsedoval je shodu domači g. kaplan. Najprej sta nam govornika F. Knez in Marija Resnik predstavila Slomšekovo mladoletno življenje. Nato je gosp. kaplan v navdušenih besedah pokazal Slomšeku kot neutrudljivega delavca na verskem in narodnem polju, kakor tudi na polju omike in izobrazbe. Fani Počivavšek je v svojem govoru vspodbujala k delovanju po Slomšekovem vzgledu. Deklamacija: „Slomšku v čast“ ste kaj lepo prednosašali mladenka Frančiška Deržanič in Marija Bogovič. Presenetil nas je prelep nastop nežne mladine, kot živa slika Slomšeka. Vmes so pa naše vrle pevke zapele par mičnih Slomšekovih pesmic. Pa še nekaj. Veste kaj? Naši možje in mladeniči dajejo preveč prednosti ženskam, kar se tiče drušvenega življenja. Dasi sem ženska, vendar ta čast se mi ne dopade. Skoro pre malo smisla imajo naši možki za društvo in njega prireditve.

b Rajhenburg. Iz Amerike nam piše prijatelj: Sporočam vam žalostno vest, ki se je zgodila pri nas na Ralphtonu Pa., dne 4. novembra okrog 6. ure zvečer, v hiši našega rojaka Franca Požun, doma s Hazelbalha, fara Rajhenburg, Jožef Omuzu iz Blance je hotel napeljati električno luč v stanovanje. Ko stakne žice običi prevodnih elektrik, se vname plamen in se obenem tudi zažge smočnik, ki ga je bilo kakih 100 funtov ter se razpoči s strašno silo. Nato se užge celo poslopje. Po naključju sta bila zraven 2 otročiča, sin in hči Franca Požun. Prvi je bil star 6 let, a hčerka 12 let. Fantek je bil pri priči mrtev, hčerka pa je s čudovito potrežljivostjo trpela bolezine 24 ur, na kar je izdahnila v bolnišnici Jovnston svojo dušo. Bila je na nogah tako opečena, da se ji je meso olupilo do kosti. Jožef Omuzu se je sicer rešil z ognja, a je ves opaljen po vsem životu. Koža je šla, kakor da bi slačil srajco, ž njega. Umrl je 2 dni kasneje, previden s sv. zakramenti za umirajoče v bolnišnici Jovnston, od koder so prepeljali njegovo truplo nazaj na Ralphon, kjer smo ga njegovi druščni bratje spremili k večnemu počitku. Zgorelo je vse: obleka, pa tudi 300 dolarjev denarja, rešili so le to, kar so imeli na sebi in kar se je v naglici dalo odnesti, ker se je ogenj strašno naglo širil. Taka je Amerika, predragi rojaki, ne v hiši, ne v rovu, si nisi svet življenja, le doma na kmetih si prost. Tebi pa, pokojni, želimo vse Slovenci, kolikor nas je tukaj, posebno pa tvoji druščni bratje sv. Barbare: Bodti ti lahka tuja zemljica! Sveti naj ti večna luč! Četrti Rajhenburg je zakopan v tem letu na tem pokopališču. — J. Selinšek.

b Kozje. Strašna beda in silno pomanjkanje posložrež, posteljnina in obvezil na jugoslovanskih bojiščih je nagnilo plemenitega g. dekanu Tomažiča, da se je obrnil s prošnjo do dobrih slovenskih žen za pomoč ranjencem. Silo se ni nikogar. Izrecno se je povdarujo, da naj darujejo tisti, ki hočejo in zamorejo kaj darovati bodisi v denarju bodisi v posteljni. Uspeh je bil za tukajšnje razmere ugočen. Dobra slovenska srca so žrtvovala 63 K in veliko balo posteljnino, kar je gospa Berta dr. Jankovičeva odpovedala v Ljubljano, in sicer za ranjence v Sofiji. Ginalivo pa je bilo, da so prihajala darila tudi od ubogih, ki sami žive v neugodnih razmerah, a so si odtrgali od ust, da izkažejo svoje sočustvo s trpečimi jugoslovanskimi braffi. Hvala prisrčna vsem, ki so prispevali. To gotovo plemenito dejanje je znanemu nemškemu „lačenbergerju“ (že ve, na kaj cikamo) in grdemu hincu bil povod, da je vlč. g. dekanu Tomažiču in gospo dr. Jankovičevu z ovaduškim name nom dolžil velikosrbske propagande. Ne glede pa dejstvo, da se ni nobenega Nemca ali nemškutarja priskočilo niti za krajec in Nemci vsled tega niso imeli prav nobenega vzroka za prostaški napad v graškem listu, ki se sedaj tako značilno imenuje „Schultenblatt“, moramo vendar naglašati, da so naša slovenska vdanostna in patriotska čustva tako globoka zapisana v naša srca, da so nad vsakim dvonom vzvišena. Res je pa tudi, da si od nobenega nemškutarja pohajača ne bomo pustili določevati, do katere meje bodo sočustvovati z ubogimi ranjenimi, ki so kri naše krvi, naši bratje. Podlemu dopisniku pa krepki: Fej! S takimi ljudmi bi bilo treba v Kozjem temeljito pomesti in jih iz slovenske družbe popolnoma izključiti.

b Lastnič. Vremu županu Vrenkotu je umrla žena, stara še-le 33 let, ter zapustila 6 malih otrok. Najmlajši, 7 mesecev star sinček, je na dan materinega pogreba zbolel in še t

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Na Balkanu se bjejo junatski boji zveznega krščanskega vojaštva proti razpadajoči Turčiji. Človeška zgodovina ne pomni vojske, ki bi zahtevala toliko nadpolnih miadi življenj in ki bi v tako kratkem času dosegla toliko velikih uspehov. V par dneh so strli Slovani moč ogromnega turškega naroda tako, da bo v kratkem igrinila vsaea sled za Turčinom v Evropi.

Cel svet se čudi Slovanom in zasleduje z naj večjo napetostjo to vojsko, kaj še le mi Slovenci, na katere utegne uspeh te vojske odločilno vplivati.

Ker smo pa vezani samo na kratka poročila v časopisu, ki si večkrat nasprotujejo, je pač upravičena želja, da se izdajo dogodki sedanje vojske v posebni knjigi, ki jo bomo brali mi in naši potomci z zanimanjem še poznejša leta; saj jamči že prvi sesitek in jamčita imeni g. autorjev, da bo ta knjiga trajne vrednosti. Knjigo sta sestavila c. kr. profesorja Anton Sušnik in dr. Vinko Sarabon pod naslovom

Vojnska na Balkanu 1912.

Vsek seštek večja 40 vin. Oelo delo bo obsegalo okoli 10 tedenško izhajajočih seštev. Doselej so izšli trije sešteki, vsi bogato opremljeni z krasnimi slikami. Čerti ali 5 sešteki bo pa prinesel počes tega črassen, večbarven zemljovid balkanskega polotoka, ki bo vsled svoje preglednosti in natančnosti mnogo prip mogel k lažemu umevanju vojnih operacij.

Naravniki naj naznanijo svoj načok „Katoliški Bukvarni v Ljubljani.“

Istočasno priporočamo:

Pod svobodnim soncem.

Povest davnih dedov F. S. Finžgar. Cena K 3—, elegantne vez. K 4—. Slovenska kritika vseh naziren je v tem edina, da je roman „Pod svobodnim soncem“ ne samo najboljši Finžgarjevo delo, temveč hkrati tudi najboljši slovenski zgodovinski roman. Danes, ob velikih dogodkih na Balkanu je pa še posebno aktuelen, ker nudi najlepši vpogled v zgodovino balkanskih Slovanov. Roman bo nudit najboljši užitek, ker je tudi jekovno umetniško izpopolnjeno in vsakem oziru dovršen.

Vstaja Škenderbegova.

Zgodovinska povest z Balkana 60 vin, vezano 80 vin. Skenderbeg je največji krščanski junak, kolikor se jih je kdaj rodilo na Balkanu in njegovo ime se ravno sedaj večkrat imenuje v časopisu. On je rešil domovino turškega jarma in ta povest o Škenderbegovi vstaji je silno zanimiva in ponudna.

Vojnska na dalnjem Vzhodu.

Dr. E. Lampe. Cena K 4·80, vezano K 6—. Ob tej priliki opozarjam tudi na to velezanimo knjigo, ker je važno primerjati sedanjo vojsko na Balkanu s predzadnjem z Rusi in Japanci.

Zadnja kmečka vojska.

Zgodovinska povest iz leta 1533. Avgust Šenoa K 1·80, vezano K 2·60. To je posebno zanimiva povest ki pretresljivo opisuje trpljenje naših pradedov in njih obupne boje za prostost. Knjiga je pisana vseskoči na zgodevinski podlagi.

Knjiga o lepem vedenju.

Spisal Urbanus. K 3—, vezano K 4—. Knjiga je za vsakega Slovenca neprecenljive vrednosti.

Najlepša darila za naša ženstvo:

Slovenska kuharica.

Magdalene Pleiweisove. VI. natis izpopolnila in predela S. M. Felicita Kalinšek. Velika izdaja z mnogimi slikami in večbarvimi tabelami obsega celotno kuhanje ko umetnost in stane vez. K 6—. Okrajšana izdaja za vsakdanje potrebe K 3—, vezana K 3·60. To je po soglasju sodbi strokovnjakov najboljša in najobsežnejša slovenska kuhinjska knjiga.

Gospodinjstvo.

Navodilo za vsa v domaćem gospodinjstvu važna opravila. Solam in gospodinjam sestavila T. M. Lidvina Purgaj. Cena K 2·20, vezana K 2·80. Za vsako sleherno gospodinjstvo potrebna knjiga.

sledil ljubljeni mamici. Možu, ki je naš naročnik, iskreno sožalje!

Najnovcejša.

Državni zbor. Dne 10. t. m. se je vršila pod globokim vtišom, ki ga je napravil na zbornico odstop vojnega ministra Auffenberga in šefa generalnega Štaba Šemue, razprava o zakonski predlogi radi podpore družinam mobiliziranim. Razprava je bila prekinjena in se danes nadaljuje. Zbornica je nato obravnavala nujni predlog, zadovajči zakon o kužnih živinskih boleznih. Po kratki razpravi je bil izvoljen za generalnega govornika za naš poslanec Mihael Brenčič. V svojem govoru je izjavil, da je v zbornici mnogo takili poslanec, ki hočejo igrati važno vlogo in govoriti o kmečkih začehvalih, četudi nimajo pojma o živinoreji in drugih kmečkih začehvalih. Ravno tako je v tem slučaju. Opozarja vladu na pristransko postopanje nekaterih sodnih pri obravnavah zaradi vtihotapljanja živine iz Hrvaškega in Ogrskega. Navedel je 2 slučaja. Ptujska okrajna sodnija je zelo občutno kaznovala nekega viničarja iz Haloz, ki ni vedel, da je uvoz živine iz Hrvaškega in Ogrskega prepovedan. Nasprotno je bil pa neki živinski barantač, ki je vedel, da je prepovedan uvoz živine iz gori navedenih dveh dežel, kaznovan od graške sodnije samo za 20 K. Na podlagi teh dogodkov je zahteval poslanec pojasnila od vladne.

Na Dunaju se je vršil dne 11. t. m. v Šenbrunu pod cesarjevim predsedstvom kronski svet, katerega so se udeležili: prestolonaslednik Franc Ferdinand, zunanjji minister grof Berchtold, vojni minister Krotabin, šef generalnega Štaba pl. Hötzendorf, ministrski predsednik grof Stürgkh, minister za deželno brambo general Georgi in finančni minister Zaleski.

V Celovcu je stal dne 9. decembra pred porotnim sodiščem 19-letni Hrvat Ivan Alfrevič, obtožen sokrivde znanega Jukičevega napada na komisarja Čuvaja. Porotniki, dasiravno po večini Nemci, so skoraj enohglasno Alfreviča oprostili.

Inserirajte v „Slov. Gospodarju“

* Molitvenik za tretjerednike „Pot v nebesa“ ali življenje udov tretjega reda s. Frančiška Seraf, ki živijo med svetom, znana splošno priljubljena molitvena knjiga za tretjerednike, ki jo je spisal o. Nikolaj Meznarič je ravnokar izšla v 6. natisu. Molitvenik je splošno glede najnovješih dolob in bodo torej tretjeredniki segli splošno po njem. Kljub izredno priključni opremi znaša cena za molitvenik z rudo obrezo samo K 1·80, z zlatom obrezo K 2·40, žagrin, zlata obresa K 3·20. Po pošti 20 vin. več. Knjiga se dobiva v Cirklovi tiskarni v Mariboru.

* Straža na Gorenju. Za dom dunajskih Slovencev so darovali na Dunaju: G. J. Strahovnik 1 K, gdž. Marija Gradišar 1 K, gospod Brodnik 10 K, gosp. Wallner 2 K in gosp. Jožef Cvahto iz Slovenske Bistriče 2 K.

* Vojnska na Balkanu Katoliška bukvarna v Ljubljani se je od ločila izdajati natančen popis vojske na Balkanu. Knjiga bo izhajala v več seštevkih. Cena eni knjigi bo približno 3 do 4 K. Prvi zvezek, ki je izšel zadnjem teden in je opremljen z lepimi slikami, stane 40 v. Knjiga se naroča v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Listnica uređništva.

Št. Jurij ob juž. žel.: Ali je za vsako trditev dokaz? Sv. Tomaz pri Ormožu: S takimi novicami se sramoti domaci kraj. — Dramlje: Brez popisa — v k. k. — Planina: Dotični krgi ne želijo obrambe. Pozdrav! — G. Florjanu Kučandu: Potrjujemo, da Vi niste pisali nobenega dopisa in Št. Jurju ob juž. žel. Planina: Brez podpisa! — Ščavnica: Take prepire je bolje, da doma poravnate. Pozdrave: Dobje: Izročili „Stražo.“ Možrite: Prepozno, sicer pa smo že popre dobili od drug d.

Posetivo v Račah na prodaj za nizko ceno. Da se tudi v najem. Hiša 2 minut od postaje, pripravna za gostilno ali za kako dugo obrat, zaven 1 oral zemlje, sadnoscnik, polje, v hiši 8 stanovanj, hlevi, bokan. Vpraša se pri g. Koisek, Zg. Kaplja Arvež. 1810

██████████

Razpošiljam orožje vseh vrst

na 10dnevno poskušnjo in pregled. Puške lancaster-enocvke cd 20 krov, dvorcevke lancaster puške od 80 krov. Hammerles-puške od 70 krov. Flöbely puške od 8 krov, revolverji od 5 krov, pišole od 2 krov naprej. Pospravili hitro in po ceni. Ilustrirani cenik zastavljen.

F. Dušek, rožja, :: : Opočno št. 2047, na državni črk. Češko. 1294

██████████

Najboljše gramofone in nove jugoslovanske plošče

po 2 krovni 50 vin., št. vanke 1000 od K 1·80 naprej razpoljilje e-dino

Jan.

Cvetko v Gleboki, pošta Ljutomer. 1276

na leto pri naša hiša z 8 stanovanji, 6 svinjskimi hlevi, pol ure od mesta Maribora. Prodaja se pod ugodnimi pogoji.

Več se izvije pri lastniku. A. Šalamun, Magdalenska cesta 15 v Mariboru. 1300

██████████

1100 krov na leta pri naša hiša z 8 stanovanji, 6 svinjskimi hlevi, pol ure od mesta Maribora. Prodaja se pod ugodnimi pogoji.

Več se izvije pri lastniku. A. Šalamun, Magdalenska cesta 15 v Mariboru. 1300

██████████

Loterijske številke:
Dne 7. decembra 1912

Gradec 1 47 41 62 30

Dunaj 79 8 34 24 39

Vajenca iz partene hiše, kateri bi

imel veselje do učenja mesarje, sprejme tako: Ahac Tomaž, mesar,

Velikovec 1557

Malinske štuo, suhe gobе, namizne

jabelke in za mošč, bruške, fižol,

oves, pšenico, ječmen, bučne zræ,

koruzno slamo ed storžev, smrekove

sorže, vinski kamen, želod,

krompir sploh vse deželne pridel-

ke, kakor tudi petrolejske in ol-

inate sode, ter močnate, solnate in

otrobnate vrte kupi vseko mno-

žino velenograd.

██████████

Anton Kolenc

Graška cesta št. 22, Celje.

500 krov!

Vam placam, če Vam moje sred-

stvo „Rias mazilo“ v treh dež-

ne odpravi brez bolečin kurjih

očes, stiskov in vkoreninjene trde

kože. Ocen 1 lonč v jamstvenim

pismen I. K. Kemény Kaschau I,

Postfach 12/76. Ogrska. 1131

Čisti čebeln med, garantirano bla-

go, predaja po 4 in pol kg v pleh

nati posodi, 1 kg K 1·60, pooda

75 vin.; vse skupaj v prejemno

vred K 7·82. Jan Jerančič, čeb.

pot. učitelj, pošta Sv. Andrej

v Slov. gor. 1282

██████████

Cepljeno trsje in klijuci.

Na prodaj sestvo na

Murskem polju, v veliki cesti,

tričetr ure od holodvora, obsto-

ječe in njiv, travnikov in gozdov,

v vsem okoli 42 oralcov z zidano

hišo. Polovica kupnine se izplača

tako, drugo se vključi na posestvo.

Po potreb. se proda tudi živila

in gospodarsko orodje. Natačna

pojasnila daje upravnijo pod št.

1284

██████████

Cepljeno trsje in klijuci.

Vinogradnikom naznjam, da

imam veliko množino kmetijskih

trst na prodaj. Seznam trt: pošip

500, laški rizling 300, muška-

<p

40 klavirjev in harmonijev

bolj boljši pianini), Stelzhamer in Hörigel (amer. harm.), vsek vrst glasbenega orodja, strun in muzikalij ima v veliki izbiri izključno in edinomle **A. Breznik,** sodno zapris strokovnjak **Ljubljana** Kongresni trg št. 15. (Zvezda), nasproti muške cerkev). Svarna pred nakupom event. falzifikatov ali slabega blaga, zlasti ker dobi pri 15 kron meni vsakdo na obroke po prvočistem instrumentu gori imenovanih slovitih tvrdk resučno 10letno garancijo. Kdor si izposodi pri meni klavir, postane tudi lastnik istega docim je dosegla največja višina kupnine! Velikanska zalogaj najb. violin, harmonik, citer, tamburic itd. po najnižjih cenah. Zamenjava najugodnejša. Uglashenje in popravljačno in cenno. 968

Šolske potrebščine

kakor zvezke, svinčnike, peresnice, peresa, kamenke, tablice, radirke, gobe, črnilo, terbice, barve, čopice, barvene krete itd. ima v največji izbiri na zalogi tvrdka

Goričar & Leskovšek
Celje, Graška cesta 7.

Lastna zalog

ljudskošolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Zalog raznega papirja.

Zvezna trgovina
Goričar & Leskovšek
Celje, Rotovska ulica št. 2.

Priznalno pismo, ki nam je došlo med mnogimi drugimi:

P. n. Titania-delavnice WELS.

Prijetna dolžnost nas veže, da Vam za Vaše aparate za dobavo vlažnosti, katere rebimo za vse naše urade, izr'kamo največje priznanje. Največja korist Vaših aparatov obstoji gotovo v tem, da zrak v sobah, kateri se vsled vedenje kurjave osusi, po uporabi Vaših aparatov zpet dobri dovolj vlažnosti, ker je za po nezdravem zraku oškodovane dihalne organe samo obsebi umevno velike vlažnosti.

Predobro je znano, da velika množina manjših bolezni dibačnih organov po zimi išvira od tega, k-r so pri spremembi temperature organi podvrženi raznim boleznim ravno vs ed preslabega zraka. Vaše aparate torej vsakemu najtopleje pripričamo to tembolj, ker je njih uporaba celo priprosta, rabijo le malo prostora in ker se radi njih priproste, okusne izpeljave vsakemu dopadejo.

Sprejmite torej izraz naše hvaležnosti ter beležmo
z velespoštojanjem

Glavna pisarna industrijskih delodajalnih organizacij.

Predsednik:

Dr. Lachner.

Za upravnštvo tajnik:
Dr. Margaretha.

Somišljeniki! Agitirajte za Slovenski Gospodar.

Alfa-brzoparilniki za krmo

izdelani v posebni novozidani tovarni za Alfa brzoparilnike.
! Patentirana iznajdba!

kakor iz enega kosa viti, zelo priprosti, nad vse trpežni in praktični parilniki sedajnosti.

Alfa-posnemalnik, model 1911

! Najostreje posnemanje!

! 20 let nepoškodovan!
1,600.000 jih je v rabi!
950 odlikovanj i.t.d.

Delniška družba Alfa separator Dunaj XII/3.

Serravallovo železnato kina-vino

Higien. razstava Dunaj 1906: Državna odlična in lastni diplom k zlati kolajni::
Krepilno sredstvo za slabotne, malokrvne in rekonvalscente. Povzroča voljo do jedi, utruje živce in popravi kri. Izberen okus. Nad 7000 zdravniških spričeval.

I. Serravalllo, c. kr. dvorni dobavitelj
Trieste-Barcela.

Kupi se v lekarnah v steklenicah po pol litra á K 2.60 in
445 po 1 liter á K 4.80.

Pri vseh vlogah je navesti nastopno opravilno štev.
Opravilna štev. Nr V 989/12-1

Prostovolina sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Mariboru sta po prošnji lastnika dr. Radislava Pipuš odv. v Mariboru kot oskrbnika zapuščine dne 16 avgusta 1910 umrle Marie Drechsler na prodaj po ja ni dražbi sledči nepremičnini, za katera se je ustanovila pristaljena izkljica cena in sicer za parcele št. 108/1 stavbišče z dvema hišama in gospodarskimi poslopji s pritlikino vred 34000 kron, to je hiš. štev. 24 v Mariboru, Mabilgasse. 2.) štev 48/3 vr., mera 92 a 91 qum. 18000 kron. Pritlikina (Wäschergasse) se je cenila na 10 kron in je v seni hiše 34/00 kron zapadena. Parceli se imata posamezno dražbiti.

Dražba se bo vrnila dne 13. decembra 1912 ob 10. uri v Mariboru v pisarni c. kr. notarja dr. Franca Fribas, Viktringhofgasse.

Ponudbe pod izklico ceno se ne sprejmejo.

Na posvetu zavarovalnim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na pr. dajno ceno.

Dražbeno izkušilo je razen zneska 4000 kron, ki se ima pri sodnji priložiti kot varčina za zapačinske pristojbine, plačati v roke dr. Radislava Pipuš. Dražbene pogoje je mogoče pogledati pri c. kr. okrajni sodniji v Mariboru št. 6 in pri c. kr. notarju dr. Fr. Fribas.

C. kr. okrajna sodnija Maribor odd. V., 21. nov. 1912. 1277

Sukno

za moške in vojne za ženske oblike
83 zadnje mode, razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna
R. Stermecki v Celju št. 300.
Vzori in cenik čez tisoč stvari z slikami poštne
prosto.

Nobena kapljica
ne koristi tako želodcu,
kot pristni želodčni likér

Blizu in daleč
Vse ga pozna,
Kdor ga ima,
Ima zdravje doma!

Zahtevajte pristni „FLORIAN“
Zavračajte ponaredbe!

Naslov za naročila: „Florian“, Ljubljana.

Pridobivajte nove naročnike!

Naznanilo otvoritve.

trgovino za fino rafiniran, popolnoma ognja in eksplozicije varen

„Austria“— petroleum.

Dovoljujem si tedaj Vas prositi, da blagovolite za poskušnjo naročiti pri meni petroleum; prepričali se boste o blagu, da je glede na kakovost brez konkurence. Gotovo boste zadovoljni in boste še nadalje rabili izključno le „Austria“-petroleum. Priporočaje se za cenj. naročila beležim z odličnim spoštovanjem udani

Ivan Mahorko, lastnik „Austria“-petroleum trgovine.